

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҚОРҒАНЫС УНИВЕРСИТЕТІ**

Бекітемін
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс
университетінің бастығы
философия докторы (PhD), қауым. профессор
генерал-майор **Б. Абжанов**
« » _____ 2026ж.

«ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК»

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс университетінің
ғылыми-білім беру журналының

РЕДАКЦИЯЛЫҚ САЯСАТЫ

Астана, 2026

Қазақстан Республикасының әскери ғылымы мен ұлттық қауіпсіздігін дамыту жолында

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс университетінің «Хабаршысы-Вестник» ғылыми-білім беру журналының Редакциялық саясаты редакциялық-баспа қызметін ұйымдастыруға бірыңғай тәсілді қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының заңнама талаптарын, ғылыми қызмет нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын ғылыми басылымдарға қойылатын талаптарды, сондай-ақ жарияланым этикасы мен академиялық адалдықтың жалпыға танылған қағидаттарын сақтау мақсатында әзірленді.

Осы құжат Журнал қызметінің негізгі қағидаттарын, ғылыми материалдарды қарау және жариялау тәртібін, рецензиялауды ұйымдастыруды, редакциялық-баспа үдерісіне қатысушыларға қойылатын талаптарды, авторлық құқықтарды қамтамасыз ету тәртібін, ашық қолжетімділікті, жарияланымдарды мұрағаттауды, ақпаратты қорғауды, өтініштерді, шағымдар мен апелляцияларды қарау тәртібін, сондай-ақ ғылыми материалдарды дайындауға және жариялауға байланысты өзге де мәселелерді айқындайды.

Редакциялық саясат редакциялық үдерістің объективтілігін, тәуелсіздігін, ашықтығын және сапасын қамтамасыз етуге, жарияланатын жұмыстардың ғылыми деңгейін арттыруға, әскери ғылымды, әскери білім беруді және ғылыми ынтымақтастықты дамытуға, сондай-ақ авторлардың, рецензенттердің және оқырмандардың Журналда жарияланатын ғылыми қызмет нәтижелеріне деген сенімін нығайтуға бағытталған.

Осы Редакциялық саясаттың ережелері Журнал редакциясына, редакциялық алқаға, редакциялық кеңеске, авторларға, рецензенттерге және редакциялық-баспа үдерісінің өзге де қатысушыларына қолданылады және ғылыми материалдарды дайындау, қарау, рецензиялау және жариялау кезінде міндетті болып табылады.

Журнал редакциясы заңдылық, ғылыми объективтілік, академиялық адалдық, редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі, авторлық құқықтарды сақтау, жарияланым этикасы, редакциялық үдеріс қатысушыларының теңдігі және жарияланатын ғылыми нәтижелердің дұрыстығы үшін жауапкершілік қағидаттарын басшылыққа алады.

Осы Редакциялық саясат ашық құжат болып табылады және редакциялық-баспа қызметін жүзеге асыру қағидаттары мен тәртібі туралы ақпараттың қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында Университеттің (Журналдың) ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорғаныс университетінің бастығымен бекітілді. «17» шілде 2026 жыл.

МАЗМҰНЫ

№ п\п	Бөлімдер мен параграфтардың атауы	Бет нөмірлері
1	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	6
	1.1 Редакциялық саясаттың мақсаты.	6
	1.2 Журнал қызметінің құқықтық негіздері.	6
	1.3 Журналдың мәртебесі	7
	1.4 Редакциялық саясаттың мақсаттары.	7
	1.5 Негізгі терминдер.	8
2	ЖУРНАЛДЫҢ МИССИЯСЫ, МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	9
	2.1 Журналдың миссиясы.	9
	2.2 Қызметтің мақсаттары.	9
	2.3 Журналдың негізгі міндеттері.	10
	2.4 Журнал қызметінің негізгі қағидаттары.	10
3	ЖУРНАЛДЫҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒЫТЫ	11
	3.1 Журналдың ғылыми бейіні	11
	3.2 Негізгі ғылыми бағыттары	11
	3.3 Жарияланатын материалдардың түрлері	12
	3.4. Жарияланымдардың тілі	12
	3.5 Басылымның мерзімділігі.	12
	3.6 Ғылыми жарияланымдарға қойылатын талаптар	13
4	РЕДАКЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ	17
	4.1 Жалпы ережелер	17
	4.2 Журналдың баспагері	17
	4.3 Бас редактор	18
	4.4 Редакциялық алқа	18
	4.5 Редакциялық кеңес	18
	4.6 Жауапты хатшы	19
	4.7 Редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі	19
5	РЕДАКЦИЯЛЫҚ ҮДЕРІСТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ	19
	5.1 Жалпы ережелер	19
	5.2 Қолжазбаны ұсыну.	20
	5.3 Қолжазбаны тіркеу.	20
	5.4 Алғашқы редакциялық сараптама.	20
	5.5 Қолжазбаның түпнұсқалығын тексеру.	21
	5.6 Рецензиялауға жіберу.	21
	5.7 Редакциялық шешім қабылдау.	21
	5.8 Мақаланы жариялауға дайындау.	22
	5.9 Ғылыми мақаланы жариялау	22
	5.10 Жариялаудан бас тарту негіздері	22
6	РЕЦЕНЗИЯЛАУ САЯСАТЫ	23

	6.1 Жалпы ережелер	23
	6.2 Рецензиялау тәртібі	23
	6.3 Рецензенттің міндеттері	23
	6.4 Ғылыми мақаланы бағалау критерийлері	24
	6.5 Рецензиялау нәтижелері бойынша қорытынды	24
	6.6 Ғылыми мақаланы пысықтау	24
	6.7 Редакциялық шешім қабылдау	24
	6.8 Рецензияларды сақтау	25
7	ЖАРИЯЛАНЫМ ЭТИКАСЫ	25
	7.1 Жалпы ережелер	25
	7.2 Жарияланымдық этикасының негізгі қағидаттары	25
	7.3 Адал емес жарияланымдық тәжірибелер	26
	7.4 Жарияланым этикасын бұзушылықтарды қарау	26
	7.5 Қорытынды ережелер	27
8	РЕДАКЦИЯЛЫҚ-БАСПА ҮДЕРІСІ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ	27
	8.1 Жалпы ережелер	27
	8.2 Редакцияның құқықтары мен міндеттері	27
	8.3 Авторлардың құқықтары мен міндеттері	28
	8.4 Рецензенттердің құқықтары мен міндеттері	28
	8.5 Редакциялық алқаның жауапкершілігі	29
	8.6 Редакциялық-баспа үдерісі қатысушыларының жауапкершілігі	29
9	МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ	29
	9.1 Жалпы ережелер	29
	9.2 Авторлардың мүдделер қақтығысы	30
	9.3 Рецензенттердің мүдделер қақтығысы	30
	9.4 Редакцияның мүдделер қақтығысы	30
	9.5 Мүдделер қақтығысын реттеу	30
10	АДАЛ ЕМЕС ЖАРИЯЛАНЫМДЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕРГЕ ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ	31
	10.1 Жалпы ережелер	31
	10.2 Адал емес жарияланымдық тәжірибелер	31
	10.3 Редакцияның қабылдайтын шаралары	31
11	ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ПАЙДАЛАНУ САЯСАТЫ	32
	11.1 Жалпы ережелер	32
	11.2 Жасанды интеллектіні рұқсат етілген пайдалану	32
	11.3 Жасанды интеллектіні пайдалану туралы міндетті ақпарат беру	33
	11.4 Автордың жауапкершілігі	33
	11.5 Генеративті жасанды интеллектіні пайдалануға қойылатын шектеулер	33
12	ЖАРИЯЛАНҒАН ҒЫЛЫМИ ЖАРИЯЛАНЫМДАРҒА	34

	ТҮЗЕТУЛЕР ЕНГІЗУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ КЕРІ ҚАЙТАРЫП АЛУ (РЕТРАКЦИЯЛАУ) САЯСАТЫ	
	12.1 Жалпы ережелер	34
	12.2 Жарияланған ғылыми жарияланымдарға түзетулер енгізу	34
	12.3 Ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракциялау)	34
	12.4 Редакцияның ресми хабарламасы	35
	12.5 Сенімсіз ақпаратты түзету	35
	12.6 Жарияланым метадеректерін түзету	35
	12.7 Қорытынды ережелер	36
13	АВТОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАР, ЛИЦЕНЗИЯЛАУ ЖӘНЕ АШЫҚ ҚОЛЖЕТІМДІЛІК	36
	13.1 Жалпы ережелер	36
	13.2 Лицензиялау	36
	13.3 Жарияланған материалдарды пайдалану	37
	13.4 Ашық қолжетімділік	37
	13.5 Өзіндік архивтеу (өздігінен архивтеу)	37
14	ЖАРИЯЛАНЫМДАРДЫ АРХИВТЕУ ЖӘНЕ САҚТАУ	37
	14.1 Жалпы ережелер	37
	14.2 Электрондық архив	38
	14.3 Резервтік көшірмелер жасау	38
	14.4 Ғылыми жарияланымдарды ұзақ мерзімді сақтау	38
15	ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ ҚОРҒАУ	38
	15.1 Жалпы ережелер	38
	15.2 Дербес деректерді қорғау	39
	15.3 Қолжазбалардың құпиялылығы	39
	15.4 Редакциялық ақпараттың құпиялылығы	39
16	ӨТІНІШТЕРДІ, ШАҒЫМДАР МЕН АПЕЛЛЯЦИЯЛАРДЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ	40
	16.1 Жалпы ережелер	40
	16.2 Өтініштерді қарау	40
	16.3 Шағымдарды қарау	40
	16.4 Апелляция	40
	16.5 Қарау мерзімдері	41
	16.6 Шешім қабылдау	41
17	ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР	41
	Редакциялық саясатқа өзгерістер енгізу.	41
	Құжаттың қолданысқа енгізілуі.	41
	Редакциялық саясатты жариялау.	41
18	ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕР ТІЗІМІ	43

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Редакциялық саясаттың мақсаты

1. Осы Редакциялық саясат Қазақстан Республикасы Қорғаныс ұлттық университетінің ғылыми-білім беру журналының (бұдан әрі – Журнал) редакциялық-баспалық қызметінің мақсаттарын, міндеттерін, қағидаттарын және жүзеге асыру тәртібін айқындайды, редакциялық процесті ұйымдастыруға, ғылыми қолжазбаларды рецензиялауға, жарияланымдық әдепті сақтауға, академиялық адалдықты қамтамасыз етуге, авторлық құқықтарды қорғауға, қолжазбаларды қарауға, редакциялық шешімдер қабылдауға, ғылыми жарияланымдарды жариялауға, түзетуге және кері қайтарып алуға (ретракциялауға) қойылатын бірыңғай талаптарды белгілейді.

2. Редакциялық саясат Журналдың редакциясы, редакциялық алқасы, редакциялық кеңесі, авторлар, рецензенттер және редакциялық-баспалық процеске қатысатын өзге де тұлғалар үшін міндетті болып табылатын негізгі ішкі нормативтік құжат болып табылады.

3. Осы Редакциялық саясат жарияланатын материалдардың жоғары ғылыми деңгейін қамтамасыз ету, редакциялық шешімдердің объективтілігін, редакциялық рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз ету, академиялық адалдық қағидаттарын сақтау және ғылыми жарияланымдардың сапасын арттыру мақсатында әзірленді

4. Журналдың редакциялық-баспалық қызметі заңдылық, ғылыми объективтілік, редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі, авторлардың теңдігі, кәсіби жауапкершілік, ғылыми ақпараттың ашықтығы, авторлық құқықтарды сақтау және жарияланымдық әдеп қағидаттарына негізделеді.

1.2 Журнал қызметінің құқықтық негіздері

5. Редакциялық саясат төмендегілерге сәйкес әзірленді:

- Қазақстан Республикасының Конституциясына;
- Қазақстан Республикасының «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы»

Заңына;

- Қазақстан Республикасының «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңына;

- Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік құпиялар туралы» Заңына;

- Қазақстан Республикасының «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Заңына;

- Қазақстан Республикасының «Ғылым және технологиялық саясат туралы» Заңына;

- Қазақстан Республикасы ғылым және жоғары білім саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен ғылыми қызмет нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын басылымдар тізбесіне енгізілетін ғылыми басылымдарға қойылатын талаптарға;

- Журнал құрылтайшы ұйымының Жарғысына;

– осы Редакциялық саясатқа және Журналдың өзге де ішкі құжаттарына.

6. Редакциялық-баспалық қызметті ұйымдастыру кезінде Журнал редакциясы Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін бөлігінде Committee on Publication Ethics (COPE), World Association of Medical Editors (WAME) және International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) ұйымдарының жарияланымдық әдеп жөніндегі жалпыға танылған халықаралық ұсынымдарын да басшылыққа алады.

1.3 Журналдың мәртебесі

7. Журнал Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген Қазақстан Республикасы Қорғаныс ұлттық университетінің ғылыми-білім беру мерзімді басылымы болып табылады.

8. Журналда іргелі, қолданбалы және ізденістік ғылыми зерттеулердің нәтижелері, талдамалық материалдар, ғылыми шолулар және Журналдың ғылыми бағытына сәйкес өзге де ғылыми жарияланымдар жарияланады.

9. Журнал Қазақстан Республикасының уәкілетті мемлекеттік органы қалыптастыратын ғылыми қызмет нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын ғылыми басылымдар тізбесіне енгізілген.

10. Журнал өз қызметін редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі, ғылыми объективтілік, жарияланатын ақпараттың шынайылығы және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтау қағидаттары негізінде жүзеге асырады.

1.4 Редакциялық саясаттың мақсаттары

11. Осы Редакциялық саясаттың негізгі мақсаттары:

- Журналдың жарияланымдық қызметіне қойылатын бірыңғай талаптарды қамтамасыз ету;
- ғылыми мақалалар қолжазбаларын қараудың объективтілігін қамтамасыз ету;
- жарияланатын ғылыми материалдардың жоғары сапасын қамтамасыз ету;
- жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуының алдын алу;
- академиялық адалдық қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету;
- плагиаттың, өзін-өзі плагиаттаудың, зерттеу нәтижелерін фабрикациялау мен бұрмалаудың алдын алу;
- жарияланымдық процеске қатысушылардың авторлық құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету;
- Журналдың ғылыми беделін арттыру;
- редакциялық рәсімдердің ашықтығы мен айқындылығын қамтамасыз ету;
- әскери ғылым, ұлттық қауіпсіздік, әскери білім беру, әскери техника, әскери тарих және Журналдың тақырыптық бағытына сәйкес келетін өзге де

ғылыми бағыттар бойынша ғылыми зерттеулер нәтижелерін таратуға жағдай жасау.

1.5 Негізгі терминдер

12. Осы Редакциялық саясатта мынадай негізгі терминдер пайдаланылады:

журналдың редакциялық саясаты – баспагер бекітетін, Журналдың мақсаттарын, тақырыптық бағытын, мерзімділігін, материалдарды жариялау тәртібін, рецензиялау түрін, жарияланымдарды архивтеу және қолжетімділік шарттарын, сондай-ақ жарияланымдық әдептің негізгі қағидаттарын айқындайтын құжат;

жарияланымдық әдеп – редакторлардың, редакциялық алқа мүшелерінің, рецензенттердің және авторлардың құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін, сондай-ақ мүдделер қақтығысының алдын алу, адал емес жарияланымдық тәжірибелерді қарау, жарияланымдарды түзету және кері қайтарып алу тәртібін реттейтін нормалар мен қағидалар жиынтығы;

автор – ғылыми мақаланы шығармашылық еңбегімен жасаған жеке тұлға;

рецензент – тиісті ғылыми біліктілігі бар және қолжазбаға тәуелсіз сараптамалық бағалау жүргізетін маман;

редакциялық алқа – редакциялық саясатты іске асыруға және ғылыми материалдарды жариялау мәселелерін қарауға қатысатын тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган;

мүдделер қақтығысы – редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың жеке, кәсіби, қаржылық немесе өзге де мүдделері қабылданатын шешімдердің объективтілігіне әсер етуі мүмкін жағдай;

академиялық адалдық – ғылыми қызметті жүзеге асыру барысында адалдық, жауапкершілік, объективтілік, зияткерлік меншікке құрмет және әдеп нормаларын сақтау қағидаттарының жиынтығы;

плагиат – бөтен зияткерлік қызмет нәтижелерін толық немесе ішінара тиісті дереккөзін көрсетпей иемдену;

ретракция – жарияланған ғылыми мақаланы толық немесе ішінара жарамсыз деп ресми тану және бұл туралы белгіленген тәртіппен тиісті хабарлама жариялау.

2 ЖУРНАЛДЫҢ МИССИЯСЫ, МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

2.1 Журналдың миссиясы

13. Журналдың миссиясы – іргелі, қолданбалы және ізденістік ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жариялау, сенімді ғылыми білімді тарату, ғылыми пікірталасты дамыту және отандық әскери ғылыми қоғамдастықтың ұлттық және халықаралық ғылыми-білім беру кеңістігіне ықпалдасуын қамтамасыз ету арқылы әскери ғылымды, әскери білім беруді және ғылыми-инновациялық қызметті дамытуға жәрдемдесу.

14. Журнал қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік, әскери құрылыс, әскери кадрларды даярлау, қару-жарақ пен әскери техниканы дамыту, сондай-ақ басылымның тақырыптық бағытына сәйкес келетін өзге де салалар бойынша ғылыми зерттеулердің нәтижелерімен, ғылыми идеялармен және практикалық тәжірибемен алмасуға арналған заманауи ғылыми алаңды қалыптастыруға ықпал етеді.

2.2 Қызметтің мақсаттары

15. Журнал қызметінің негізгі мақсаты – басылымның тақырыптық бағытына сәйкес келетін іргелі, қолданбалы және ізденістік ғылыми зерттеулердің түпнұсқа нәтижелерін жариялауды қамтамасыз ету, сондай-ақ Қазақстан Республикасының әскери ғылымын, әскери білімін және ғылыми әлеуетін дамытуға жәрдемдесу.

16. Журналдың қызметі:

- әскери ғылымды, ұлттық қауіпсіздікті және әскери білім беру жүйесін дамыту үшін теориялық және практикалық маңызы бар жаңа ғылыми білімді таратуға;

- ғылыми жаңашылдық, шынайылық, академиялық адалдық және жарияланымдық әдеп талаптарына сәйкес келетін ғылыми зерттеулер нәтижелерін жариялауды қамтамасыз етуге;

- Қазақстан Республикасы мен шет мемлекеттердің ғалымдары, ғылыми-педагогикалық қызметкерлері, докторанттары, магистранттары, адъюнкттері және мамандары арасында ғылыми коммуникацияны дамытуға;

- ғылыми зерттеулердің нәтижелерін білім беру қызметіне, ғылыми зерттеулерге, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерін құру, даярлау, қолдану және жан-жақты қамтамасыз ету практикасына енгізуге;

- ғылыми жарияланымдардың сапасын арттыруға және ғылыми зерттеу мәдениетін дамытуға;

- отандық және шетелдік әскери ғылымның жетістіктерін, заманауи технологиялар мен озық ғылыми тәжірибені насихаттауға;

- халықаралық ғылыми ынтымақтастықты дамытуға және отандық әскери ғылымды әлемдік ғылыми-білім беру кеңістігіне ықпалдастыруға;

- Журналдың ғылыми беделін арттыруға және оны ғылыми қызмет нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын ғылыми басылымдарға қойылатын талаптарға сәйкестендіруге бағытталған.

2.3 Журналдың негізгі міндеттері

17. Қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін Журнал мынадай міндеттерді орындайды:

- іргелі, қолданбалы және ізденістік ғылыми зерттеулер нәтижелерінің жариялануын қамтамасыз ету;
- отандық әскери ғылым мен әскери білім беру жүйесінің дамуына жәрдемдесу;
- қорғаныс және ұлттық қауіпсіздік саласындағы заманауи ғылыми білім мен инновациялық әзірлемелерді тарату;
- тәуелсіз рецензиялау арқылы ғылыми зерттеулер нәтижелеріне объективті ғылыми баға беруді қамтамасыз ету;
- ғылыми жарияланымдардың сапасын және авторлардың академиялық мәдениетін арттыру;
- ғылыми ұйымдар, әскери оқу орындары, мемлекеттік органдар, ғылыми орталықтар және Қазақстан Республикасы мен шет мемлекеттердің зерттеу ұйымдары арасындағы ғылыми ынтымақтастықты дамыту;
- ғылыми зерттеулер нәтижелерін білім беру қызметіне, кадрлар даярлау жүйесіне, әскери басқару практикасына және Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің қызметіне енгізуге жәрдемдесу;
- әскери ғылым, қорғаныс және ұлттық қауіпсіздік мәселелері бойынша ашық ғылыми пікірталасқа жағдай жасау;
- жарияланымдық әдеп қағидаттарын, академиялық адалдықты және зияткерлік меншікті қорғауды қамтамасыз ету;
- отандық ғылыми зерттеулердің халықаралық деңгейдегі танымалдығын арттыру және шетелдік ғылыми ұйымдармен ынтымақтастықты кеңейту;
- Қазақстан Республикасы ғалымдарының жарияланымдық белсенділігін арттыруға және отандық ғылыми мектептердің дамуына ықпал ету.

2.4 Журнал қызметінің негізгі қағидаттары

18. Журналдың қызметі мынадай қағидаттарға негізделеді:

- заңдылық;
- ғылыми объективтілік;
- редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі;
- академиялық адалдық;
- жарияланатын зерттеу нәтижелерінің шынайылығы;
- авторлардың лауазымына, ғылыми дәрежесіне, ғылыми атағына, ведомстволық тиесілігіне, азаматтығына, жынысына, жарияланым тіліне, ұлтына, нәсіліне, діни немесе өзге де нанымдарына қарамастан теңдігі;
- редакциялық процестің құпиялылығы;
- редакциялық рәсімдердің ашықтығы;
- авторлық және сабақтас құқықтарды сақтау;

- мүдделер қақтығысының алдын алу;
- кемсітушіліктің кез келген түріне жол бермеу;
- плагиатқа, өзін-өзі плагиаттауға, зерттеу нәтижелерін фабрикациялау мен бұрмалауға және жарияланымдық әдептің өзге де бұзушылықтарына қарсы іс-қимыл;
- зияткерлік меншікке құрмет көрсету;
- редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың жарияланатын ғылыми материалдардың сапасы үшін жауапкершілігі.

3 ЖУРНАЛДЫҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒЫТЫ

3.1 Журналдың ғылыми бейіні

19. Журнал Журналдың тақырыптық бағытына сәйкес келетін іргелі, қолданбалы және ізденістік ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жариялауға арналған рецензияланатын ғылыми-білім беру мерзімді басылымы болып табылады.

20. Журналдың тақырыптық бағыты Қазақстан Республикасының әскери ғылымын, ұлттық қауіпсіздігін, әскери білім беру жүйесін және қорғаныс саласын дамытудың басым бағыттарына, сондай-ақ әлемдік әскери ғылыми ойдың заманауи даму үрдістеріне сәйкес айқындалады.

21. Журналда ғылыми жаңалығы, теориялық және (немесе) практикалық маңызы бар, Қазақстан Республикасы заңнамасының, осы Редакциялық саясаттың және Авторларға арналған қағидалардың талаптарына сәйкес дайындалған ғылыми материалдар жариялауға қабылданады.

3.2 Негізгі ғылыми бағыттар

22. Журналда мынадай ғылыми бағыттар бойынша зерттеу нәтижелері жарияланады:

- әскери қауіпсіздік және ұлттық қауіпсіздік;
- әскери өнер;
- стратегия, жедел өнер және тактика;
- Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерін құру, дамыту және қолдану;
- әскерлерді (күштерді) басқару, басқарушылық шешімдер қабылдау және әскери басқаруды ақпараттық қамтамасыз ету;
- әскери теория және практика;
- әскери білім беру, әскери кадрларды кәсіби даярлау және дамыту;
- әскери педагогика, психология және моральдық-психологиялық қамтамасыз ету;
- қару-жарақ, әскери және арнайы техника;
- әскери саладағы цифрлық технологиялар, басқару процестерін автоматтандыру, жасанды интеллект және ақпараттық қауіпсіздік;
- әскерлерді жан-жақты қамтамасыз етудің логистикалық, техникалық, инженерлік, медициналық және өзге де түрлері;

- әскери экономика және қорғанысты ресурстық қамтамасыз ету;
 - халықаралық және өңірлік қауіпсіздік;
 - геосаясат және қазіргі заманғы қарулы қатығыстар;
 - әскери тарих, қарулы қатығыстар тарихы және әскери-тарихи мұра;
 - қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік және Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері қызметінің құқықтық мәселелері;
- Журналдың тақырыптық бағытына сәйкес келетін және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де ғылыми бағыттар.

3.3 Жарияланатын материалдардың түрлері

23. Журналда мынадай материалдар жарияланады:

- түпнұсқа ғылыми мақалалар;
- шолу ғылыми мақалалары;
- талдамалық мақалалар;
- ғылыми хабарламалар;
- ғылыми басылымдарға рецензиялар;
- ғылыми пікірталас материалдары;
- дөңгелек үстелдердің, конференциялардың және ғылыми-практикалық іс-шаралардың материалдары (редакциялық алқаның шешімі бойынша);
- әскери ғылым мен әскери білім беру саласындағы көрнекті ғалымдар мен мемлекет қайраткерлеріне арналған мерейтойлық және естелік материалдар (редакциялық алқаның шешімі бойынша).

24. Ақпараттық сипаттағы материалдарды қоспағанда, барлық ғылыми мақалалар міндетті түрде рецензиялаудан өткізіледі.

3.4 Жарияланым тілі

25. Журнал ғылыми материалдарды қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жариялайды.

26. Ғылыми мақалалар Авторларға арналған қағидаларда белгіленген тілдерде аннотациялармен және түйінді сөздермен бірге ұсынылады.

27. Белгіленген талаптарға сәйкес келген жағдайда мемлекеттік тілде дайындалған ғылыми мақалаларға жариялау кезінде басымдық берілуі мүмкін.

3.5 Басылымның мерзімділігі

28. Журнал жылына төрт рет (тоқсан сайын) жарық көреді.

29. Қолжазбаларды қабылдау, нөмірлерді дайындау және жариялау мерзімдерін бас редактор бекітеді және олар жыл сайын Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

30. Редакция оң рецензиялау нәтижелері сақталған және қолжазбаны қабылдамауға негіздер болмаған жағдайда редакциялық қор қалыптастыруға және жекелеген мақалалардың жариялануын келесі нөмірлерге ауыстыруға құқылы.

3.6 Ғылыми жарияланымдарға қойылатын талаптар

31. Жариялауға тек мынадай талаптарға сәйкес келетін түпнұсқа ғылыми жұмыстар қабылданады:

- Журналдың тақырыптық бағытына сәйкес келуі;
- бұрын басқа ғылыми басылымдарда толық немесе ішінара жарияланбауы;
- бір мезгілде басқа ғылыми журналдардың қарауында болмауы;
- ғылыми жаңалығы және теориялық немесе практикалық маңызы болуы;
- академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып дайындалуы;
- зерттеу нәтижелерінің шынайылығын және пайдаланылған дереккөздерге дұрыс сілтемелерді қамтуы;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ашық жариялауға тыйым салынған мемлекеттік құпияларды немесе таралуы шектеулі өзге де мәліметтерді қамтымауы.

32. Белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін қолжазбалар одан әрі қарауға қабылданбайды және бас тарту себептері көрсетіле отырып авторларға қайтарылады.

33. «Хабаршысы-Вестник» ғылыми-білім беру журналында жарияланатын қолжазбаларға қойылатын талаптар;

1) «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» ғылыми-білім беру журналында мақалалар мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде жарияланады, басымдық мемлекеттік тілге беріледі. Жариялауға ұсынылатын ғылыми мақалалар геосаясат пен қауіпсіздіктің өзекті мәселелерін, әскери өнерді, әскери теория мен практиканы, әскери білім мен ғылымды, әскерлерді оқыту мен тәрбиелеуді, әскерлерді жан-жақты қамтамасыз етуді, қару-жарақ пен әскери және арнайы техниканы, әскери тарихты қамтуы тиіс.

2) Журнал жылына 4 (төрт) рет, тоқсан сайын шығарылады.

Келесі нөмірге қолжазбаларды қабылдау мерзімдері:

- № 1, 15 қаңтардан 15 ақпанға дейін;
- № 2, 15 сәуірден 15 мамырға дейін;
- № 3, 15 шілдеден 15 тамызға дейін;
- № 4, 15 қазаннан 15 қарашаға дейін.

3) Журналда мақалаларға «соқыр» рецензиялау қолданылады және оны мақаланың тақырыбына жақын ғылыми бағыттар бойынша зерттеулер жүргізетін мамандар жүзеге асырады. *(Рецензенттер ретінде ғылым кандидаты, ғылым докторы, философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежелері бар тұлғалар тартылады).*

4) Ғылыми мақаланың қолжазбасы кестелерді (суреттерді) қоса алғанда, А4 форматындағы 4-6 беттен аспауы тиіс. Мақала редакциялық алқаға (жауапты хатшыға) электрондық және қағаз түрінде бір данамен ұсынылады (Office 2000, Word, Times New Roman).

5) Журналда мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі мәтіндер Times New Roman қарпімен, 10 кегльмен, жоларалық интервалы – дара, абзацтық шегінісі – 1 болып рәсімделеді.

6) **Мақаланың атауы** оның мазмұнын, тақырыбын және жүргізілген ғылыми зерттеудің нәтижелерін нақты көрсетуі, сондай-ақ ақпараттылық пен бірегейлік талаптарына сәйкес келуі тиіс (**10-12 сөзден аспауы қажет**). Ғылыми мақаланың атауы ГОСТ 7.5-98 талаптарына сәйкес бас әріптермен, беттің ортасына орналастырылады.

7) Мақала тақырыбының жоғарғы жағында сол жақ шетке **ЭОЖ** (әмбебап ондық жіктеу) индексі орналастырылады. ЭОЖ индексінің астына Ғылыми және техникалық ақпараттың мемлекетаралық айдары (**ГТАМА**) коды (<http://grnti.ru/>) көрсетіледі. Бұдан кейін бір жол төменірек, беттің ортасына міндетті түрде автордың (авторлардың) тегі, аты-жөнінің бас әріптері, ғылыми дәрежесі мен ғылыми атағы (болған жағдайда), ал әскери қызметші болған жағдайда әскери атағы жазылады. Оның төменгі жағында автордың (авторлардың) негізгі жұмыс орны – аффилиациясы көрсетіледі. Ұйымның атауы оның соңғы ресми заңды атауына сәйкес берілуі және ұйымның орналасқан қаласы, мемлекеті және ведомстволық бағыныстылығы көрсетілуі тиіс.

8) Ұйымның атауынан кейін ғылыми мақаланың **атауы** бас әріптермен, (қалың қаріппен) жазылып орналастырылады. Мақала атауында қысқартуларды қолдануға жол берілмейді. Одан бір жол төменде автордың және қосалқы авторлардың тегі, аты және әкесінің аты толық жазылады (жай қаріппен). Мақала атауы мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде **қалың қаріппен** беріледі. Одан әрі мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде **түйіндеме** ұсынылады (**көлемі кемінде 100 сөзден және 150 сөзден аспауы тиіс**). Түйіндеме мақалада қарастырылған зерттеу нысанын, негізгі нәтижелері мен қорытындыларын сипаттап, ақпараттылық талаптарына сәйкес болуы қажет. Түйіндеме формулаларды, мақала атауын қайталауды және библиографиялық сілтемелерді келтіруге жол берілмейді. Ол мақаланың құрылымын сақтай отырып, оның қысқаша мазмұнын қамтуы тиіс. Түйіндемеден кейін мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде (**5-8 түйінді сөз немесе сөз тіркестері**) беріледі. Түйінді сөздер мақаланың мазмұнын нақты сипаттайтын, оның тар бағыттылығын көрсететін әрі ақпараттық іздеу жүйелері арқылы мақаланы оңай табуға мүмкіндік беретін терминдерден тұруы тиіс. Түйінді сөздер мақала мәтінінде қолданылған терминдерге, сондай-ақ зерттеу пәндік саласын айқындайтын ұғымдарға негізделуі қажет. Сапалы аударылған түйіндеме мақаланың ғылыми құндылығын арттырып, оған деген қызығушылықты күшейтеді, сондай-ақ отандық және шетелдік ғалымдардың мақалаға сілтеме жасау ықтималдығын жоғарылатады.

Авторлық ойдың мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріне аудару барысында бұрмалануына жол бермеу мақсатында мақаланың атауын, түйіндемесін, түйінді сөздерін және қолжазба мәтінін аудару кезінде электрондық аударма бағдарламаларын пайдалануға болмайды.

9) Бұдан кейін ғылыми мақаланың мәтіні орналастырылады. Ол міндетті түрде мынадай құрылымдық бөлімдерді қамтуы тиіс:

– **кіріспе, зерттеудің мақсаты мен міндеттері (зерттеу барысында пайдаланылған ақпарат көздері мен қолданылған әдістер міндетті түрде көрсетілуі тиіс);**

– зерттеу материалдары мен әдістері;

– зерттеу нәтижелері және оларды талқылау;

– **қорытынды (тұжырымдар), онда қойылған міндеттердің орындалу нәтижелері қысқаша баяндалады.**

10) Ғылыми мақала қолжазбасын дайындау кезінде мынадай талаптарды сақтау қажет:

Кестелер мен суреттер мәтінде алғаш рет аталғаннан кейін (мәтіндегі сілтемеден соң) орналастырылуы тиіс. Кестелердің тақырыптары болуы міндетті. Кестелерде бос бағандардың болуына жол берілмейді. Әрбір иллюстрацияға тиісті түсіндірме жазу қоса берілуі қажет. Кестелерде, суреттерде және формулаларда қолданылатын таңбалар мен шартты белгілердің белгіленуі бірізді болуы тиіс.

Суреттер анық әрі сапалы басылып шығарылуы қажет. **Сканерленген суреттерді пайдалануға жол берілмейді.**

Иллюстрациялық материалдар мынадай форматтарда ұсынылады: фотосуреттер мен бейнелер үшін – tiff немесе jpeg (қара-ақ және түрлі-түсті суреттер үшін ажыратымдылығы 300 dpi); графиктер, диаграммалар, сызбалар және басқа материалдар үшін – xls, cdr форматтары. Суреттің сыртқы бетінде немесе оның астында автордың тегі, мақаланың атауы, суреттің реттік нөмірі және оның атауы (**қалың курсивпен**) көрсетіледі.

Математикалық және химиялық **формулалар** арнайы формула редакторында терілуі тиіс. Мақалада тек мәтінде сілтеме жасалған формулалар ғана нөмірленеді. Шартты қысқартулар мен таңбалар ескертпеде түсіндіріліп көрсетілуі қажет.

11) Жалпыға бірдей белгілі қысқартулардан басқа барлық **аббревиатуралар мен қысқартулар** мәтінде алғаш рет қолданылған кезде толық ашылып жазылуы тиіс.

12) **Пайдаланылған әдебиеттер тізімі** ГОСТ 7.1-2003 талаптарына сәйкес рәсімделеді. Мақала мәтініндегі дереккөздерге сілтемелер тек шаршы жақшада беріледі (дәйексөз келтірілмеген жағдайда – [12], ал автор мәтіні дәйексөз ретінде немесе мазмұндалып берілген жағдайда – [12, 29-б.]). **Сілтемелер** мәтінде алғаш аталу ретіне қарай қатаң түрде нөмірленуі тиіс. Әдебиетке алғашқы сілтеме [1], келесісі [2] және әрі қарай осы тәртіппен беріледі. **Дереккөздер туралы мәліметтер** мәтінде сілтеме жасалу ретімен орналастырылып, араб цифрларымен нүктесіз нөмірленеді және абзацтан бастап теріледі. **Библиографиялық сипаттама түпнұсқа тілінде рәсімделеді.** Жарияланбаған еңбектерге сілтеме жасауға жол берілмейді. Сондай-ақ рецензияланбайтын басылымдарға сілтеме жасау құпталмайды.

13) Пайдаланылған әдебиеттер тізімінен кейін бір жол төменде автор(лар) туралы **мәліметтер беріледі: автордың және қосалқы**

авторлардың тегі мен аты-жөнінің бас әріптері, толық атқаратын лауазымы (бар болған жағдайда), сондай-ақ электрондық пошта мекенжайы көрсетіледі.

14) Мақаланы рәсімдеу соңында бір жол төменде авторлар туралы мәліметтерден кейін мақаланың редакцияға тапсырылған күні көрсетіледі. Мысалы: **«Мақала 2024 жылғы 10 сәуірде жариялауға қабылданды.»** Бұл белгі мақала жазылған тілде рәсімделеді.

15) Ғылыми мақала қолжазбасын ұсыну кезінде автор Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 15 наурыздағы **№ 349-І «Мемлекеттік құпиялар туралы»** Заңының талаптарын басшылыққа алуға міндетті. Мақалада мемлекеттік құпияларға жататын немесе таралуы шектеулі мәліметтер болмауы тиіс.

16) Ғылыми мақала қолжазбасына **міндетті** түрде мынадай құжаттар қоса беріледі:

– материалды ашық баспасөзде жариялауға рұқсат берілетіндігі туралы мемлекеттік құпияларды қорғау қызметінің сараптамалық қорытындысы;

– мақала мәтінінің мәтіндік сәйкестігін (плагиатқа тексеру) анықтау нәтижелері туралы анықтама (мақаланың бірегейлігі кемінде **70%** болуы тиіс).

17) Журналдың бір нөмірінде автордың (қосалқы авторлықты қоса алғанда) екі мақаладан артық жариялауына жол берілмейді. Бір мақаладағы авторлар саны үш адамнан аспауы тиіс (бір автор және екіден аспайтын қосалқы автор).

18) Ғылыми мақаланың мазмұны үшін жауапкершілік авторға (авторларға) жүктеледі. Редакциялық алқа қолжазбаны жариялау немесе жариялаудан бас тарту құқығын өзіне қалдырады. Редакцияға келіп түскен қолжазбалар кері қайтарылмайды.

19) Барлық ниет білдірушілерді ғылыми ынтымақтастыққа және ғылыми мақалаларын жариялауға шақырамыз.

20) Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2025 жылғы 11 маусымдағы № 683 «Табыстар әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің мемлекеттік мекемелері өндіретін және өткізетін тауарларға (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге) тарифтерді (бағаларды) бекіту туралы» бұйрығына сәйкес, «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» ғылыми-білім беру журналында 1 (бір) ғылыми мақаланы жариялау құны **2 500** теңгені құрайды. Жарияланым үшін төлем ғылыми сараптамадан өтіп, мақаланы журналдың кезекті санында жариялау туралы оң шешім қабылданғаннан кейін ғана жүргізіледі. Бұл туралы шешім жөнінде ғылыми редактор авторға хабарлайды.

Екінші деңгейдегі банктер арқылы төлем жүргізуге арналған деректемелер:

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорғаныс университеті» республикалық мемлекеттік мекемесі

КОДЫ – 2080376

БСН – 961240001096

ЖСК – KZ170703012080376001

БСК – KKMFKZ2A

КБе – 11

КНП – 859

Төлем мақсаты міндетті түрде былай көрсетілуі тиіс:

«2026 жылдың ____ тоқсаны үшін «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» ғылыми-білім беру журналында бір мақаланы жариялағаны үшін. Автордың Т.А.Ә. (ЖСН – _____).»

Белгіленген төлемді Kaspi Bank мобильді қосымшасы арқылы да төлеуге болады («Төлемдер» бөлімі – Қазақстан Республикасының Ұлттық қорғаныс университеті, одан әрі қажетті деректемелер енгізіледі).

21) Журналда жариялауға арналған материалдар (белгіленген талаптарға сәйкес рәсімделген құжаттардың толық топтамасымен бірге: ғылыми мақала, мемлекеттік құпияларды қорғау қызметінің сараптамалық қорытындысы, мәтіндік сәйкестікті тексеру нәтижелері туралы анықтама, төлем түбіртегі) «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» журналына деген белгімен **admin@nuo.edu.kz** электрондық поштасына немесе мына пошта мекенжайына жіберіледі: индекс 010000, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Нұра ауданы, Тұран даңғылы 72, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорғаныс университеті.

4 РЕДАКЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

4.1 Жалпы ережелер

34. Журналдың редакциялық-баспалық қызметін басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, осы Редакциялық саясатқа, Журнал туралы ережеге және баспагердің өзге де ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

35. Редакциялық қызмет ғылыми тәуелсіздік, объективтілік, алқалылық, қабылданатын шешімдердің ашықтығы, жарияланымдық әдеп пен академиялық адалдық қағидаттарын сақтау негізінде жүзеге асырылады.

36. Ғылыми мақалаларды қарау, рецензиялау және жариялау туралы шешім қабылдау кезінде редакция тек қолжазбаның ғылыми құндылығын, оның Журналдың тақырыптық бағытына сәйкестігін, ғылыми жаңалығын, зерттеу нәтижелерінің шынайылығын және жарияланымдық әдеп талаптарының сақталуын басшылыққа алады.

4.2 Журналдың баспагері

37. Баспагер Журнал қызметінің ұйымдастырушылық, құқықтық, қаржылық және материалдық-техникалық қамтамасыз етілуін жүзеге асырады, негізгі ішкі құжаттарды бекітеді, басылымды дамытудың стратегиялық бағыттарын айқындайды және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтауға қажетті жағдай жасайды.

38. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, баспагер ғылыми мақалаларды рецензиялау нәтижелеріне,

оларды қабылдауына немесе жариялаудан бас тартуына қатысты редакциялық шешімдер қабылдау процесіне араласпайды.

4.3 Бас редактор

39. Бас редактор Журналдың редакциялық қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады және редакциялық саясаттың іске асырылуына жауап береді.

40. Бас редактор:

- редакцияның қызметін ұйымдастырады;
- осы Редакциялық саясат талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді;
- рецензиялау нәтижелерін ескере отырып, ғылыми мақалаларды жариялау немесе жариялаудан бас тарту туралы түпкілікті шешім қабылдайды;
- жарияланымдық әдеп қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етеді;
- жарияланған материалдарға түзетулер енгізу, ресми хабарлама жариялау немесе ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракция) мәселелері бойынша шешім қабылдайды;
- редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың өтініштерін, шағымдарын және апелляцияларын қарайды;
- мемлекеттік органдармен, ғылыми ұйымдармен, білім беру ұйымдарымен және халықаралық ғылыми қауымдастықтармен қарым-қатынаста Журналдың атынан әрекет етеді.

4.4 Редакциялық алқа

41. Редакциялық алқа Журналдың тұрақты жұмыс істейтін алқалы сараптамалық органы болып табылады.

40. Редакциялық алқа:

- редакциялық саясатты іске асыруға қатысады;
- келіп түскен қолжазбаларға ғылыми сараптама жүргізеді;
- Журналдың ғылыми бағыттарын айқындауға қатысады;
- ғылыми мақалаларды рецензиялау және жариялау барысында туындайтын даулы мәселелерді қарайды;
- жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылу жағдайларын қарайды;
- редакциялық рәсімдерді жетілдіруге қатысады;
- Журналдың ғылыми деңгейін арттыруға ықпал етеді.

43. Редакциялық алқа мүшелері жеке мүдделілікке, ведомстволық бағыныстылыққа немесе қабылданатын шешімдердің объективтілігіне әсер етуі мүмкін өзге де жағдайларға жол бермей, өз қызметін тәуелсіз, объективті және бейтарап жүзеге асырады.

4.5 Редакциялық кеңес

44. Редакциялық кеңес Журналдың консультативтік органы болып табылады.

45. Редакциялық кеңестің негізгі міндеттері:

- Журналды дамытудың перспективалық бағыттарын айқындау;
- халықаралық ғылыми ынтымақтастықты дамытуға жәрдемдесу;
- Журналдың ғылыми саясатын қалыптастыруға қатысу;
- Журналдың ғылыми беделі мен халықаралық танымалдығын арттыруға ықпал ету;
- редакциялық-баспалық қызметті жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлеу.

4.6 Жауапты хатшы

46. Жауапты хатшы редакциялық процесті ұйымдастыруды және авторлар, рецензенттер мен редакциялық алқа арасындағы өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді.

47. Жауапты хатшы:

- келіп түскен қолжазбаларды қабылдайды және тіркейді;
- ұсынылған материалдардың толықтығына алдын ала тексеру жүргізеді;
- қолжазбалардың техникалық талаптарға сәйкестігін тексеруді ұйымдастырады;
- қолжазбалардың түпнұсқалылығын тексеруді ұйымдастырады;
- қолжазбаларды рецензиялауға жіберуді қамтамасыз етеді;
- редакциялық процестің мерзімдерінің сақталуын бақылайды;
- редакциялық құжаттаманың сақталуын қамтамасыз етеді;
- авторлармен және рецензенттермен хат алмасуды жүзеге асырады;
- редакциялық мұрағатты жүргізеді.

4.7 Редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі

48. Редакциялық шешімдер авторлардың ведомстволық тиесілігіне, қызметтік жағдайына, ғылыми дәрежесіне, ғылыми атағына, жұмыс орнына, азаматтығына, ұлтына, жынысына, жарияланым тіліне, саяси, діни немесе өзге де көзқарастарына қарамастан қабылданады.

49. Рецензиялау нәтижелерін өзгертуге немесе ғылыми мақаланы жариялау туралы шешім қабылдауға бағытталған кез келген сыртқы ықпалға жол берілмейді.

50. Редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың барлығы Қазақстан Республикасы заңнамасының, осы Редакциялық саясаттың, жарияланымдық әдеп пен академиялық адалдық қағидаттарының талаптарын сақтауға міндетті.

5 РЕДАКЦИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

5.1 Жалпы ережелер

51. Редакциялық процесс ғылыми материалдарды қабылдау, тіркеу, бастапқы сараптамадан өткізу, рецензиялау, редакциялық дайындау, редакциялық шешім қабылдау және жариялау бойынша өзара байланысты дәйекті рәсімдердің жиынтығын білдіреді.

52. Редакциялық процесс заңдылық, ғылыми объективтілік, редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі, академиялық адалдық, құпиялылық, авторлардың теңдігі және редакциялық рәсімдердің ашықтығы қағидаттары негізінде жүзеге асырылады.

53. Редакцияға келіп түскен барлық қолжазбалар авторлардың ведомстволық бағыныстылығына, қызметтік жағдайына, ғылыми дәрежесіне, ғылыми атағына, жұмыс орнына, азаматтығына, жынысына, ұлтына, жарияланым тіліне, саяси немесе өзге де көзқарастарына қарамастан қаралады.

5.2 Қолжазбаны ұсыну

54. Автор редакцияға Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастырылған Авторларға арналған қағидаларға сәйкес рәсімделген ғылыми мақаланы ұсынады.

55. Қолжазбамен бірге автор Қазақстан Республикасының заңнамасында, осы Редакциялық саясатта және Авторларға арналған қағидаларда көзделген құжаттарды ұсынады.

56. Қолжазбаны редакцияға ұсына отырып, автор:

- мақаланың ғылыми зерттеудің түпнұсқа нәтижесі болып табылатынын;
- мақаланың бұрын толық немесе ішінара жарияланбағанын;
- мақаланың бір мезгілде басқа ғылыми басылымда қаралып жатпағанын;
- барлық тең авторлардың мақаланың соңғы редакциясымен танысқанын және оны Журналға ұсынуға келісім бергенін;
- ұсынылған мәліметтердің шынайы екенін;
- мақалада Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ашық жариялауға тыйым салынған мәліметтердің жоқ екенін растайды.

5.3 Қолжазбаны тіркеу

57. Қолжазба редакцияға келіп түскеннен кейін жауапты хатшы:

- материалдарды тіркейді;
- ұсынылған құжаттардың толықтығын тексереді;
- қолжазбаның техникалық талаптарға сәйкестігін тексереді;
- қолжазбаның Журналдың тақырыптық бағытына сәйкестігін алдын ала бағалайды;
- мақаланы мәтіннің түпнұсқалығын тексеруге жібереді.

58. Құжаттар толық ұсынылмаған немесе белгіленген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда редакция авторға анықталған кемшіліктерді жою қажеттігі туралы хабарлайды.

5.4 Алғашқы редакциялық сараптама

59. Алғашқы редакциялық сараптаманың мақсаты қолжазбаның Журнал талаптарына сәйкестігін айқындау болып табылады.

60. Сараптама барысында мынадай мәселелер бағаланады:
- мақаланың Журналдың тақырыптық бағытына сәйкестігі;
 - ғылыми жаңалығы мен өзектілігі;
 - ғылыми зерттеудің құрылымы мен рәсімделуінің белгіленген талаптарға сәйкестігі;
 - академиялық адалдық қағидаттарының сақталуы;
 - мақаланы кейінгі рецензиялауға жіберудің орындылығы.
61. Алғашқы сараптама нәтижелері бойынша редакция:
- қолжазбаны рецензиялауға жібереді;
 - авторға пысықтау үшін қайтарады;
 - немесе белгіленген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда оны қараудан бас тартады.

5.5 Қолжазбаның түпнұсқалығын тексеру

62. Редакция әрбір ғылыми мақаланың мәтінін мәтіндік сәйкестіктердің болуын анықтауға арналған мамандандырылған бағдарламалық құралдарды пайдалана отырып міндетті түрде тексеруді қамтамасыз етеді.

63. Түпнұсқалықты тексерудің мақсаты плагиатты, өзін-өзі плагиатты, дәйексөз келтіру қағидаларының бұзылуын және өзге де академиялық адалдық талаптарының сақталмауын анықтау болып табылады.

64. Тексеру нәтижелері ғылыми мақаланы рецензиялауға жіберу немесе авторға пысықтау үшін қайтару туралы шешім қабылдау кезінде ескеріледі.

65. Егер мәтіндік сәйкестіктердің рұқсат етілген деңгейден асуы немесе плагиат белгілері анықталса, редакция қолжазбаны авторға кемшіліктерді жою үшін қайтарады немесе оны қараудан бас тартады.

5.6 Рецензиялауға жіберу

66. Алғашқы редакциялық сараптамадан және түпнұсқалықты тексеруден сәтті өткен қолжазба міндетті ғылыми рецензиялауға жіберіледі.

67. Қолжазбаны рецензиялауға жіберу туралы шешімді бас редактор немесе оның тапсырмасы бойынша жауапты хатшы қабылдайды.

68. Рецензенттер қолжазбаның ғылыми бағытына сәйкес ғылыми біліктілігі ескеріле отырып тағайындалады.

5.7 Редакциялық шешім қабылдау

69. Рецензиялау нәтижелері бойынша редакция мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- ғылыми мақаланы өзгеріссіз жариялауға қабылдау;
- мақаланы ескертулерді ескере отырып пысықтау үшін авторға қайтару;
- қайта рецензиялауға жіберу;
- ғылыми мақаланы жариялаудан бас тарту.

70. Мақаланы жариялау туралы шешім қабылдауға мынадай негіздер алынады:

- рецензиялау нәтижелері;
- мақаланың Журналдың тақырыптық бағытына сәйкестігі;
- ғылыми жаңалығы;
- зерттеудің теориялық және практикалық маңыздылығы;
- жарияланым этикасының сақталуы;
- осы Редакциялық саясаттың талаптарына сәйкестігі.

71. Редакциялық алқаның шешімі редакциялық үдерістің барлық қатысушылары үшін міндетті болып табылады.

5.8 Мақаланы жариялауға дайындау

72. Жариялауға қабылданған ғылыми мақала әдеби және ғылыми редакциялаудан, техникалық өңдеуден, беттеуден және баспаға дайындықтан өтеді.

73. Редакциялық дайындық барысында ғылыми зерттеудің мазмұны мен негізгі қорытындыларын өзгертетін түзетулерді автордың келісімінсіз енгізуге жол берілмейді.

74. Қажет болған жағдайда редакция автордан жарияланымның сапасын жақсартуға бағытталған қосымша түсіндірмелерді немесе материалдарды сұратуға құқылы.

5.9 Ғылыми мақаланы жариялау

75. Редакциялық дайындық толық аяқталғаннан кейін ғылыми мақала Журналдың кезекті санына енгізіледі және белгіленген тәртіппен жарияланады.

76. Жарияланған ғылыми мақала Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастырылады және баспагердің ішкі құжаттарына сәйкес электрондық архивке енгізіледі.

5.10 Жариялаудан бас тарту негіздері

77. Ғылыми мақаланы жариялаудан бас тарту туралы шешім мынадай жағдайларда қабылданады:

- мақаланың Журналдың тақырыптық бағытына сәйкес келмеуі;
- ғылыми жаңалығының, теориялық немесе практикалық маңыздылығының болмауы;
- плагиаттың, өзін-өзі плагиаттаудың, зерттеу нәтижелерін фабрикациялау немесе бұрмалау белгілерінің анықталуы;
- академиялық адалдық немесе жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуы;
- ғылыми зерттеу нәтижелерінің жеткілікті негізделмеуі немесе олардың шынайылығына күмән келтіретін мән-жайлардың болуы;
- автордың рецензенттердің негізделген ескертулерін белгіленген мерзімде жоймауы;

– қолжазбаның Қазақстан Республикасы заңнамасының, осы Редакциялық саясаттың немесе Авторларға арналған қағидалардың талаптарына сәйкес келмеуі.

78. Жариялаудан бас тарту туралы шешім авторға дәлелді себептері көрсетіле отырып хабарланады.

6 РЕЦЕНЗИЯЛАУ САЯСАТЫ

6.1 Жалпы ережелер

79. Рецензиялау Журналда жариялауға ұсынылған ғылыми мақалалардың ғылыми деңгейін, өзектілігін, жаңалығын, теориялық және практикалық маңыздылығын бағалауға бағытталған міндетті кезең болып табылады.

80. Рецензиялау ғылыми объективтілік, тәуелсіздік, құпиялылық, бейтараптық, академиялық адалдық және жарияланымдық әдеп қағидаттары негізінде жүзеге асырылады.

81. Ақпараттық сипаттағы материалдарды қоспағанда, Журналға ұсынылған барлық ғылыми мақалалар міндетті рецензиялауға жатады.

6.2 Рецензиялау тәртібі

82. Журналда автор туралы мәліметтер рецензентке, ал рецензент туралы мәліметтер авторға жария етілмейтін **«соқыр»** рецензиялау тәртібі қолданылады.

83. Қолжазбаны рецензиялау үшін ұсынылған мақаланың тақырыбы бойынша ғылыми біліктілігі мен зерттеу тәжірибесі бар тәуелсіз мамандар тағайындалады.

84. Мынадай тұлғалар рецензент ретінде **тағайындалмайды**:

- мақаланың тең авторлары;
- автормен тікелей қызметтік бағыныстылық қатынасындағы тұлғалар;
- мақаланы қарау нәтижесіне жеке мүдделілігі бар тұлғалар;
- сараптамалық бағалаудың объективтілігіне әсер етуі мүмкін өзге де жағдайдағы тұлғалар.

85. Мүдделер қақтығысы болған жағдайда рецензент бұл туралы редакцияны дереу хабардар етуге және мақаланы рецензиялаудан бас тартуға міндетті.

6.3 Рецензенттің міндеттері

86. Рецензент:

- ғылыми мақаланы объективті және бейтарап бағалауға;
- ұсынылған материалдың ғылыми жаңалығын, өзектілігін және практикалық маңызын бағалауға;
- жарияланымдық әдеп талаптарының ықтимал бұзылуын анықтауға;
- қолжазбаға қатысты мәліметтердің құпиялылығын сақтауға;
- мүдделер қақтығысы болған жағдайда бұл туралы редакцияны дереу хабардар етуге;

- белгіленген мерзімде дәлелді қорытынды ұсынуға міндетті.

6.4 Ғылыми мақаланы бағалау критерийлері

87. Ғылыми мақала мынадай негізгі критерийлер бойынша бағаланады:

- Журналдың тақырыптық бағытына сәйкестігі;
- зерттеудің ғылыми жаңалығы;
- тақырыптың өзектілігі;
- теориялық және практикалық маңыздылығы;
- зерттеу әдістемесінің ғылыми негізділігі;
- зерттеу нәтижелерінің шынайылығы;
- мақаланың құрылымы мен рәсімделуінің белгіленген талаптарға сәйкестігі;
- пайдаланылған әдебиеттердің жеткіліктілігі және дұрыс рәсімделуі;
- академиялық адалдық қағидаттарының сақталуы.

6.5 Рецензиялау нәтижелері бойынша қорытынды

88. Рецензиялау нәтижелері бойынша рецензент мынадай ұсынымдардың бірін береді:

- ғылыми мақаланы жариялауға ұсыну;
- ғылыми мақаланы ескертулерді ескере отырып пысықтауға ұсыну;
- ғылыми мақаланы қайта рецензиялауға жіберуді ұсыну;
- ғылыми мақаланы жариялаудан бас тартуды ұсыну.

89. Рецензенттің қорытындысы ұсынымдық сипатқа ие және бас редактордың түпкілікті редакциялық шешім қабылдауына негіз болады.

6.6 Ғылыми мақаланы пысықтау

90. Егер рецензент ғылыми мақаланы пысықтауды ұсынса, редакция рецензиядағы ескертулерді авторға жібереді.

91. Автор белгіленген мерзімде түзетілген қолжазбаны және енгізілген өзгерістер туралы түсіндірмені редакцияға ұсынады.

92. Қажет болған жағдайда пысықталған ғылыми мақала қайта рецензиялауға жіберіледі.

6.7 Редакциялық шешім қабылдау

93. Мақаланы жариялауға қабылдау немесе қабылдамау туралы түпкілікті шешімді рецензиялау нәтижелері мен осы Редакциялық саясаттың талаптарын ескере отырып, бас редактор немесе редакциялық алқа қабылдайды.

94. Өзара қарама-қайшы рецензиялық қорытындылар болған жағдайда редакция:

- қосымша рецензиялау тағайындауға;
- мақаланы басқа тәуелсіз маманға рецензиялауға жіберуге;
- мәселені редакциялық алқаның қарауына шығаруға құқылы.

95. Редакцияның қабылдаған шешімі авторға ресми хабарлама арқылы жеткізіледі.

6.8 Рецензияларды сақтау

96. Ғылыми мақалаларға берілген рецензиялар Қазақстан Республикасы заңнамасында және Журналдың ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде Журнал редакциясында сақталады.

97. Редакция Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, рецензенттердің жеке басына қатысты мәліметтердің құпиялылығын қамтамасыз етеді.

98. Уәкілетті мемлекеттік органдардың сұратуы бойынша рецензиялар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ұсынылуы мүмкін.

7 ЖАРИЯЛАНЫМДЫҚ ӘДЕП

7.1 Жалпы ережелер

99. Жарияланымдық әдеп – ғылыми материалдарды дайындау, қарау, рецензиялау және жариялау барысында редакцияның, редакциялық алқаның, рецензенттердің және авторлардың құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін реттейтін қағидаттардың, нормалар мен ережелердің жиынтығы болып табылады.

100. Жарияланымдық әдеп талаптарын сақтау редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың барлығы үшін міндетті болып табылады.

101. Журнал редакциясы заңдылық, академиялық адалдық, ғылыми объективтілік, редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі, авторлық құқықтарды сақтау, зияткерлік меншікті қорғау және адал емес жарияланымдық тәжірибелерге жол бермеу қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етеді.

102. Жарияланымдық әдеп мәселелерін қарау кезінде Журнал редакциясы Қазақстан Республикасының заңнамасын, осы Редакциялық саясатты, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін бөлігінде Committee on Publication Ethics (COPE), World Association of Medical Editors (WAME) және International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) халықаралық ұсынымдарын басшылыққа алады.

7.2 Жарияланымдық әдептің негізгі қағидаттары

103. Журналдың жарияланымдық қызметі мынадай негізгі қағидаттарға негізделеді:

- ғылыми зерттеу нәтижелерінің адалдығы мен шынайылығы;
- ғылыми объективтілік;
- академиялық адалдық;
- редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі;
- рецензиялау рәсімінің құпиялылығы;
- авторлық және сабақтас құқықтарды сақтау;

- зияткерлік меншікке құрмет көрсету;
- ғылыми зерттеулер нәтижелерін бұрмалауға жол бермеу;
- жарияланымдық процеске қатысушылардың теңдігі;
- ғылыми зерттеулердің нәтижелерін бағалауда кемсітушілікке жол бермеу;
- ғылыми жарияланымдардың ашықтығы мен сенімділігін қамтамасыз ету.

7.3 Адал емес жарияланымдық тәжірибелер

104. Журналда төмендегі әрекеттерге жол берілмейді:

- плагиат;
- автоплагиат;
- зерттеу нәтижелерін қолдан жасау;
- ғылыми деректерді бұрмалау;
- қайталама жарияланымдар;
- бір қолжазбаны бір мезгілде бірнеше ғылыми журналға ұсыну;
- авторларды негізсіз авторлар құрамына енгізу немесе одан шығару;
- дәйексөз келтіруді (цитаталауды) әдейі манипуляциялау;
- мүдделер қақтығысын жасыру;
- ғылыми адалдық қағидаттарын бұзатын өзге де әрекеттер.

105. Жарияланым этикасының бұзылу белгілері анықталған жағдайда редакция ұсынылған материалдарға тексеру жүргізеді және осы Редакциялық саясатқа сәйкес тиісті шешім қабылдайды.

7.4 Жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуын қарау

106. Жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуы туралы мәселені қарауға мынадай жағдайлар негіз болып табылады:

- автордың өтініші;
- рецензенттің өтініші;
- оқырманның өтініші;
- ұйымның немесе мекеменің өтініші;
- редакцияның бұзушылықтарды анықтауы.

107. Өтінішті қарау барысында редакция объективтілікті, бейтараптықты және редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың құқықтарының сақталуын қамтамасыз етеді.

108. Жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуы фактісі расталған жағдайда редакция:

- автордан түсініктеме сұратуға;
- қосымша материалдар мен құжаттарды талап етуге;
- тәуелсіз сарапшыларды тартуға;
- ғылыми мақаланы пысықтау үшін авторға қайтаруға;
- ғылыми мақаланы жариялаудан бас тартуға;
- жарияланған ғылыми мақалаға түзетулер енгізуге;

- ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракциялау) рәсімін бастауға;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына және осы Редакциялық саясатқа сәйкес өзге де шараларды қабылдауға құқылы.

7.5 Қорытынды ережелер

109. Редакциялық-баспа үдерісінің барлық қатысушылары қолжазбаны караудың объективтілігіне немесе жарияланған ғылыми нәтижелердің дұрыстығына әсер етуі мүмкін кез келген мән-жайлар туралы редакцияны дереу хабардар етуге міндетті.

110. Жарияланым этикасы талаптарының сақталмауы мақаланы жариялаудан бас тартуға, жарияланған мақаланы кері қайтарып алуға (ретракциялауға) немесе осы Редакциялық саясатта және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де шараларды қолдануға негіз болуы мүмкін.

8 РЕДАКЦИЯЛЫҚ-БАСПАЛЫҚ ПРОЦЕСКЕ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

8.1 Жалпы ережелер

111. Редакциялық-баспа үдерісіне қатысушылар болып Журналдың редакциясы, редакциялық алқа, бас редактор, жауапты хатшы, авторлар, рецензенттер және ғылыми материалдарды дайындауға және жариялауға қатысатын өзге де тұлғалар табылады.

112. Редакциялық-баспа үдерісінің барлық қатысушылары Қазақстан Республикасы заңнамасының, осы Редакциялық саясаттың, Авторларға арналған қағидалардың және Журналдың өзге де ішкі құжаттарының талаптарын сақтауға міндетті.

8.2 Редакцияның құқықтары мен міндеттері

113. Редакцияның құқықтары:

- ұсынылған қолжазбалардың осы Редакциялық саясаттың және Авторларға арналған қағидалардың талаптарына сәйкестігін тексеруге;
- ғылыми мақалаларды рецензиялауға жіберуге;
- автордан қосымша материалдарды немесе түсіндірмелерді сұратуға;
- мақаланы пысықтау үшін авторға қайтаруға;
- ғылыми мақаланы жариялау немесе жариялаудан бас тарту туралы шешім қабылдауға;
- жарияланған материалдарға түзетулер енгізуге немесе ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракциялау) рәсімін жүзеге асыруға;
- жарияланымдық әдеп талаптарының сақталуын бақылауға.

114. Редакцияның міндеттері:

- қолжазбаларды объективті карауды қамтамасыз ету;
- рецензиялау рәсімінің құпиялылығын сақтау;

- авторлардың құқықтарын сақтауды қамтамасыз ету;
- редакциялық шешімдерді бейтарап қабылдау;
- жарияланымдық әдеп пен академиялық адалдық қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету;
- редакциялық ақпараттың құпиялылығын сақтау.

8.3 Авторлардың құқықтары мен міндеттері

115. Автордың құқықтары:

- ғылыми мақаласын қарауға ұсынуға;
- рецензиялау нәтижелері туралы ақпарат алуға;
- рецензенттердің ескертулері бойынша ғылыми мақаланы пысықтауға;
- редакциялық шешімге шағымдануға;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзге де құқықтарды жүзеге асыруға.

116. Автордың міндеттері:

- түпнұсқа ғылыми зерттеу нәтижелерін ұсынуға;
- зерттеу нәтижелерінің дұрыстығын қамтамасыз етуге;
- пайдаланылған барлық дереккөздерге дұрыс сілтеме жасауға;
- жарияланымдық әдеп пен академиялық адалдық қағидаттарын сақтауға;
- мүдделер қақтығысы болған жағдайда бұл туралы редакцияны хабардар етуге;
- рецензенттердің негізделген ескертулерін белгіленген мерзімде жоюға.

117. Автор төмендегілер үшін жауапты болады:

- ұсынылған зерттеу нәтижелерінің дұрыстығы;
- ғылыми мақаланың түпнұсқалығы;
- авторлық және сабақтас құқықтардың сақталуы;
- плагиаттың, автоплагиаттың, зерттеу нәтижелерін қолдан жасаудың және бұрмалаудың болмауы;
- жарияланымды дайындау кезінде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтау.

8.4 Рецензенттердің құқықтары мен міндеттері

118. Рецензенттің құқықтары:

- ғылыми мақаланы объективті бағалау үшін қажетті материалдарды алуға;
- қосымша мәліметтерді редакция арқылы сұратуға;
- мүдделер қақтығысы немесе ғылыми құзыреттіліктің жеткіліксіздігі болған жағдайда рецензиялаудан бас тартуға.

119. Рецензенттің міндеттері:

- ғылыми мақаланы тәуелсіз, бейтарап және объективті бағалауға;
- қолжазбаға қатысты мәліметтердің құпиялылығын сақтауға;

- жарияланымдық әдеп талаптарының ықтимал бұзылуы туралы редакцияға хабарлауға;
- рецензияны белгіленген мерзімде ұсынуға.

8.5 Редакциялық алқаның жауапкершілігі

121. Редакциялық алқа мүшелері:

- осы Редакциялық саясаттың талаптарын сақтауға;
- қабылданатын шешімдердің объективтілігін қамтамасыз етуге;
- редакциялық үдеріс барысында алынған ақпараттың құпиялылығын сақтауға;
- шешімдерді тек ұсынылған материалдардың ғылыми құндылығы негізінде қабылдауға;
- қабылданатын шешімдерге жеке мүдделіліктің ықпал етуіне жол бермеуге міндетті.

122. Мүдделер қақтығысы анықталған жағдайда редакциялық алқа мүшесі өздігінен шеттетілу туралы мәлімдеуге және тиісті қолжазбаны қарау үдерісіне қатыспауға міндетті.

8.6 Редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың жауапкершілігі

123. Осы Редакциялық саясат талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының заңнамасында және Журналдың ішкі құжаттарында көзделген шаралардың қолданылуына әкеп соғады.

124. Жарияланым этикасының талаптарын бұзу фактілері анықталған жағдайда редакцияның мынадай құқықтары бар:

- мақаланы жариялаудан бас тарту;
- қолжазбаны қарау үдерісін тоқтату;
- жарияланған мақаланы кері қайтарып алу;
- түзету немесе ресми хабарлама жариялау;
- анықталған бұзушылықтар туралы авторға және қажет болған жағдайда оның ұйымына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен хабарлау.

125. Ғылыми материалдарды қарау және жариялау үдерісінде туындайтын барлық даулы мәселелер Журнал редакциясы тарапынан Қазақстан Республикасының заңнамасына және осы Редакциялық саясатқа сәйкес шешіледі.

9 МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ

9.1 Жалпы ережелер

126. Мүдделер қақтығысы – редакциялық-баспа үдерісіне қатысушылардың жеке мүдделілігі, кәсіби, қаржылық, қызметтік, ғылыми немесе өзге де қатынастары ғылыми мақаланы қараудың, рецензиялаудың, жариялау туралы шешім қабылдаудың немесе жариялаудың объективтілігіне әсер етуі мүмкін немесе әсер етіп тұрғандай көрініс туғызатын жағдай.

127. Журнал редакциясы редакциялық үдерістің барлық кезеңдерінде мүдделер қақтығысының алдын алу, анықтау және оны реттеу бойынша қажетті шараларды қабылдайды.

9.2 Авторлардың мүдделер қақтығысы

128. Қолжазбаны ұсыну кезінде автор зерттеу нәтижелерінің объективтілігіне әсер етуі мүмкін барлық мән-жайлар туралы редакцияға хабарлауға міндетті, оның ішінде:

- зерттеуді қаржыландыру көздері;
- мүдделі ұйымдардың қатысуы;
- мүліктік немесе өзге де мүдделіліктің болуы;
- мүдделер қақтығысының туындауына әкелуі мүмкін өзге де мән-жайлар.

9.3 Рецензенттердің мүдделер қақтығысы

129. Рецензент төмендегі жағдайларда рецензия жүргізуден бас тартуға міндетті:

- ұсынылған мақаланың қосалқы авторы болып табылса;
- автормен қызметтік бағыныстылық қатынасында болса;
- автормен бірлескен ғылыми жобаларға қатысса;
- мақаланы қарау нәтижесіне жеке мүдделілігі болса;
- сараптамалық бағалаудың объективті жүргізілуіне кедергі келтіретін өзге де мән-жайлар болған жағдайда.

9.4 Редакцияның мүдделер қақтығысы

130. Бас редактор, редакциялық алқа мүшелері және редакция қызметкерлері ғылыми мақаланы қарау немесе жариялау туралы шешім қабылдау кезінде өздерінің жеке мүдделерін басшылыққа алмауға тиіс.

131. Егер редакциялық-баспалық процеске қатысушының мүдделер қақтығысы анықталса, ол тиісті ғылыми мақаланы қарауға және шешім қабылдауға қатыспайды.

9.5 Мүдделер қақтығысын реттеу

132. Мүдделер қақтығысы анықталған жағдайда редакция:

- басқа рецензент тағайындауға;
- мақаланы қарауды редакциялық алқаның басқа мүшесіне беруге;
- қосымша сараптамалық бағалау жүргізуге;
- редакциялық үдерістің объективтілігін қамтамасыз ететін өзге де шараларды қабылдауға құқылы.

133. Мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді жасыру осы Редакциялық саясат талаптарын бұзу болып саналады және мақаланы жариялаудан бас тартуға немесе жарияланған мақаланы кері қайтарып алуға негіз болуы мүмкін.

10 АДАЛ ЕМЕС ЖАРИЯЛАНЫМДЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕРГЕ ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ

10.1 Жалпы ережелер

134. Журнал редакциясы академиялық адалдық қағидаттарын ұстанады және Қазақстан Республикасының заңнамасын, ғылыми әдеп нормаларын және осы Редакциялық саясаттың талаптарын бұза отырып дайындалған материалдарды жариялауға жол бермейді.

135. Редакцияға келіп түсетін барлық қолжазбалар мамандандырылған бағдарламалық құралдарды пайдалана отырып, құқыққа қайшы мәтіндік алындылардың (заимствованиялардың) болуына міндетті түрде тексеріледі.

10.2 Адал емес жарияланымдық тәжірибелер

136. Жарияланымдық әдеп талаптарын бұзуға мыналар жатады:

- плагиат;
- өзін-өзі плагиаттау;
- ғылыми зерттеу нәтижелерін фабрикациялау;
- ғылыми деректерді бұрмалау (фальсификациялау);
- көрінеу жалған мәліметтер ұсыну;
- қайталама жариялау (дублирленген жарияланым);
- бір қолжазбаны бір мезгілде бірнеше ғылыми журналға ұсыну;
- авторларды негізсіз енгізу немесе алып тастау;
- дәйексөз келтіру көрсеткіштерін жасанды түрде арттыру (дәйексөздермен манипуляция жасау);
- мүдделер қақтығысы туралы ақпаратты жасыру.

10.3 Редакцияның қабылдайтын шаралары

137. Адал емес жарияланымдық тәжірибенің белгілері анықталған жағдайда редакция:

- автордан қажетті түсіндірмелерді сұратуға;
- қосымша ғылыми сараптама тағайындауға;
- қолжазбаны қабылдамауға;
- ғылыми мақаланы редакциялық қарауды тоқтатуға;
- жарияланған ғылыми мақаланы кері қайтарып алуға (ретракциялауға);
- түзету немесе ресми редакциялық хабарлама жариялауға;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына және осы Редакциялық саясатқа сәйкес өзге де шараларды қабылдауға құқылы.

138. Редакция жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуына қатысты әрбір жағдайды жеке қарайды және қабылданатын шешімдердің заңдылығын, объективтілігін, негізділігін және редакциялық рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз етеді.

10.4 Жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылу фактісі расталған жағдайда редакция қолжазбаны жариялаудан бас тартуға не осы

Редакциялық саясатта белгіленген тәртіппен бұрын жарияланған ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракциялау) туралы шешім қабылдауға құқылы.

10.5 Анықталған жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуына қатысты ақпарат редакцияда құпия түрде қаралады. Мұндай мәліметтерді жария етуге Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда немесе ғылыми мақалаға түзету енгізу не оны кері қайтарып алу (ретракциялау) туралы ресми хабарлама жариялау қажет болған кезде ғана жол беріледі.

10.6 Редакция жарияланымдық әдеп талаптарының ықтимал бұзылуының әрбір жағдайын автордың атқаратын лауазымына, ғылыми дәрежесіне, ғылыми атағына, ведомстволық тиесілігіне немесе өзге де мән-жайларға қарамастан объективті, бейтарап және уақтылы қарауды қамтамасыз етеді.

11 ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ПАЙДАЛАНУ СЯСАТЫ

11.1 Жалпы ережелер

139. Осы бөлім Журналда ғылыми материалдарды дайындау, қарау және жариялау кезінде жасанды интеллект жүйелерін пайдалану тәртібін айқындайды.

140. Осы Редакциялық саясатта жасанды интеллект деп машиналық оқыту, табиғи тілді өңдеу, мәтіндерді, кескіндерді, бағдарламалық кодты және өзге де материалдарды генерациялау технологияларын пайдаланатын бағдарламалық жүйелер түсініледі.

141. Жасанды интеллектіні пайдалану авторды ғылыми мақаланың мазмұны, ұсынылған зерттеу нәтижелерінің дұрыстығы, жарияланымдық әдеп талаптарының және Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуы үшін жауапкершіліктен босатпайды.

11.2 Жасанды интеллектіні рұқсат етілген пайдалану

142. Автор ғылыми мақаланы дайындау кезінде жасанды интеллект жүйелерін тек қосалқы құрал ретінде пайдалануға құқылы, оның ішінде:

- орфографияны, грамматиканы және баяндау стилін тексеру үшін;
- мәтінді аудару үшін;
- қолжазбаны форматтау үшін;
- жалпыға қолжетімді ғылыми ақпаратты іздеу үшін;
- кестелерді, графиктерді және иллюстрацияларды техникалық өңдеу үшін;
- ғылыми қорытындылар мен зерттеу нәтижелерін қалыптастыруға байланысты емес өзге де көмекші операцияларды орындау үшін.

11.3 Жасанды интеллектіні пайдалану туралы міндетті ақпарат беру

143. Егер ғылыми мақаланы дайындау барысында жасанды интеллект пайдаланылса, автор мақаланы редакцияға жолдау кезінде бұл туралы міндетті түрде хабарлауға тиіс.

144. Ұсынылатын ақпаратта мыналар көрсетіледі:

- пайдаланылған жасанды интеллект жүйесінің атауы;
- оны пайдалану мақсаты;
- оның көмегімен орындалған жұмыстың көлемі.

145. Жасанды интеллектіні пайдалану туралы мәліметтер редакцияның шешімі бойынша ғылыми мақалада жариялануы немесе редакциялық материалдардың құрамында сақталуы мүмкін.

11.4 Автордың жауапкершілігі

146. Автор жасанды интеллектінің пайдаланылғанына қарамастан ғылыми мақаланың мазмұны үшін толық жауапты болады.

147. Автор:

- ұсынылған барлық мәліметтердің дұрыстығын тексергенін;
- дәйексөздердің және библиографиялық сілтемелердің дұрыс рәсімделуі үшін жауапты екенін;
- тексерілмеген, жалған немесе жасанды интеллект арқылы қалыптастырылған ақпараттың пайдаланылуына жол бермегенін;
- авторлық және сабақтас құқықтардың сақталуын қамтамасыз еткенін растайды.

148. Жасанды интеллект жүйелері ғылыми мақаланың авторы немесе тең авторы ретінде көрсетілмейді, өйткені олардың құқықтық субъектілігі жоқ, жарияланым мазмұны үшін жауапкершілік көтермейді және авторлыққа байланысты міндеттемелерді өзіне қабылдай алмайды.

11.5 Генеративті жасанды интеллектіні пайдалануға қойылатын шектеулер

149. Генеративті жасанды интеллектіні:

- ғылыми зерттеу нәтижелерін жасауға, өзгертуге немесе бұрмалауға;
- нақты жүргізілмеген зерттеудің нәтижелері ретінде ұсынылатын эксперименттік деректерді генерациялауға;
- олардың жасанды интеллект арқылы жасалғаны көрсетілмей, оқырманды жаңылыстыруы мүмкін кескіндерді, графиктерді, схемаларды немесе өзге де материалдарды дайындауға;
- рецензенттің атынан ғылыми мақалаларға рецензия дайындауға;
- қолжазбаны жариялау немесе жариялаудан бас тарту туралы редакциялық шешімдер қабылдауға пайдалануына жол берілмейді.

150. Редакция автордан зерттеудің дербес орындалғанын және ұсынылған нәтижелердің дұрыстығын растайтын қосымша мәліметтерді немесе құжаттарды сұратуға құқылы.

151. Осы Редакциялық саясат талаптарын бұза отырып жасанды интеллектіні пайдалану жарияланымдық әдеп талаптарының ықтимал бұзылуы ретінде қаралады және редакция тарапынан қосымша тексеру жүргізуге негіз болады.

12 ЖАРИЯЛАНҒАН ҒЫЛЫМИ ЖАРИЯЛАНЫМДАРҒА ТҮЗЕТУЛЕР ЕНГІЗУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ КЕРІ ҚАЙТАРЫП АЛУ (РЕТРАКЦИЯЛАУ) САЯСАТЫ

12.1 Жалпы ережелер

152. Осы бөлім жарияланған ғылыми жарияланымдарға түзетулер енгізу, ғылыми мақалаларды кері қайтарып алу (ретракциялау), ресми редакциялық хабарламалар жариялау және жарияланымдардың метадеректерін түзету тәртібін айқындайды.

153. Редакция ғылыми жарияланымдардың дұрыстығын, тұтастығын және ғылыми сенімділігін қамтамасыз ету мақсатында жарияланған материалдарға уақытылы түзетулер енгізуді қамтамасыз етеді.

12.2 Жарияланған ғылыми жарияланымдарға түзетулер енгізу

154. Егер жарияланған ғылыми мақалада зерттеудің негізгі нәтижелері мен қорытындыларына әсер етпейтін қателер анықталса, редакция тиісті түзетулер енгізу туралы шешім қабылдайды.

155. Түзетулер енгізуге мынадай жағдайлар негіз болуы мүмкін:

- автордың өтініші;
- оқырманның өтініші;
- рецензенттің өтініші;
- редакцияның бастамасы.

156. Түзету жеке редакциялық хабарлама түрінде ресімделеді және түзетілген ғылыми жарияланыммен байланыстырылады.

12.3 Ғылыми мақаланы кері қайтарып алу (ретракциялау)

157. Ғылыми мақала онда жарияланған мәліметтердің ғылыми айналымда одан әрі пайдаланылуына мүмкіндік бермейтін елеулі бұзушылықтар анықталған жағдайда кері қайтарып алынады (ретракцияланады).

158. Ғылыми мақаланы кері қайтарып алуға негіз болатын жағдайлар:

- плагиаттың анықталуы;
- ғылыми зерттеу нәтижелерін фабрикациялау немесе бұрмалау;
- зерттеу қорытындыларының дұрыстығына әсер ететін елеулі қателердің анықталуы;
- қайталама жариялау;
- авторлық құқықтардың бұзылуы;
- жарияланымдық әдептің өзге де өрескел бұзушылықтары.

159. Ғылыми мақаланы кері қайтарып алу туралы шешімді автордың (авторлардың) түсіндірмелері қаралғаннан кейін бас редактор редакциялық алқамен келісу арқылы қабылдайды.

160. Кері қайтарылған ғылыми мақала Журналдың электрондық архивінде сақталады және оның «Кері қайтарылды (ретракцияланды)» деген белгісі мен кері қайтару себептері туралы ресми хабарлама бірге орналастырылады.

12.4 Редакцияның ресми хабарламасы

161. Егер жарияланған ғылыми мақалаға қатысты жарияланымдық әдеп талаптарының бұзылуына күмән туындаса немесе қосымша тексеру жүргізу қажет болса, редакция ресми редакциялық хабарлама жариялауға құқылы.

162. Ресми редакциялық хабарлама оқырмандарды жүргізіліп жатқан тексеру туралы хабардар ету мақсатында жарияланады және ғылыми мақаланы кері қайтарып алу туралы шешім болып табылмайды.

163. Тексеру аяқталғаннан кейін редакция:

- ғылыми мақаланы өзгеріссіз қалдыруға;
- түзетулер енгізуге;
- ғылыми мақаланы кері қайтарып алуға (ретракциялауға);
- ресми редакциялық хабарламаның күшін жоюға құқылы.

12.5 Сенімсіз ақпаратты түзету

164. Оқырмандарды жаңылыстыруы мүмкін дәйексіз ақпарат жарияланған жағдайда редакция ресми теріске шығаруды жариялауға құқылы.

165. Теріске шығару Журналдың ең жақын кезекті шығарылымында жарияланады немесе Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастырылады. Бұл ретте оның қай жарияланымға қатысты екені міндетті түрде көрсетіледі.

12.6 Жарияланым метадеректерін түзету

166. Егер автордың тегі, аты, әкесінің аты, ұйымның атауы, мақала атауы, аңдатпа, түйінді сөздер, библиографиялық сипаттама, идентификаторлар немесе жарияланымның өзге де метадеректері бойынша қателер анықталса, редакция ғылыми мақаланың мазмұнын өзгертпей оларды түзетуді қамтамасыз етеді.

167. Метадеректерді түзету автордың өтініші немесе редакцияның бастамасы бойынша ұсынылған мәліметтер тексерілгеннен кейін жүзеге асырылады.

168. Метадеректерге өзгерістер енгізілген кезде редакция ғылыми мақаланың электрондық нұсқасындағы, Журналдың ресми интернет-ресурсындағы және техникалық мүмкіндік болған жағдайда тиісті ақпараттық жүйелер мен дерекқорлардағы мәліметтердің жаңартылуын қамтамасыз етеді.

12.7 Қорытынды ережелер

169. Жарияланған ғылыми жарияланымдарға түзетулер енгізу немесе оларды кері қайтарып алу туралы барлық шешімдер заңдылық, объективтілік, жарияланымдық әдеп, академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып және авторға өз ұстанымын білдіру мүмкіндігі беріле отырып қабылданады.

170. Жарияланған ғылыми жарияланымдарға түзетулер енгізу немесе оларды кері қайтарып алу жарияланған зерттеу нәтижелерінің бұрмалануына немесе анықталған бұзушылықтар туралы ақпараттың жасырылуына жол бермеуге тиіс.

13 АВТОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАР, ЛИЦЕНЗИЯЛАУ ЖӘНЕ АШЫҚ ҚОЛЖЕТІМДІЛІК

13.1 Авторлық құқықтар

171. Журнал редакциясы ғылыми материалдарды дайындау, қарау және жариялау барысында Қазақстан Республикасының авторлық құқық және сабақтас құқықтар саласындағы заңнамасының сақталуын, сондай-ақ зияткерлік меншік құқықтарын құрметтеуді қамтамасыз етеді.

172. Ғылыми мақалаға авторлық құқық, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе автор мен баспа арасындағы жазбаша шартта өзгеше көзделмесе, авторда (авторларда) сақталады.

173. Қолжазбаны редакцияға ұсына отырып, автор ғылыми мақалаға енгізілген барлық материалдарды пайдалануға қажетті құқықтарға ие екенін растайды және үшінші тұлғалардың авторлық және сабақтас құқықтарының сақталуына жауапты болады.

13.2 Лицензиялау

174. Қолжазбаны редакцияға ұсына отырып, автор баспаға мынадай айрықша емес құқықтарды береді:

- мақаланы ғылыми және әдеби редакциялау;
- мақаланы баспа және электрондық нысандарда көбейту және жариялау;
- мақаланы Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастыру;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мақаланы электрондық кітапханаларға, ақпараттық жүйелерге, библиографиялық және рефераттық дерекқорларға, сондай-ақ өзге де ақпараттық ресурстарға енгізу.

175. Айрықша емес құқықтарды беру, егер тараптардың жазбаша келісімінде өзгеше көзделмесе, айрықша құқықтардың баспаға ауысуын білдірмейді.

176. Жарияланған материалдарды үшінші тұлғалардың пайдалануы Қазақстан Республикасының авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен және шарттар негізінде жүзеге асырылады.

13.3 Жарияланған материалдарды пайдалану

177. Журналда жарияланған ғылыми мақалаларды ғылыми, білім беру және ақпараттық мақсаттарда Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарын сақтай отырып пайдалануға жол беріледі.

178. Ғылыми мақалаларды толық немесе ішінара қайта жариялау, тарату немесе өзге де пайдалану кезінде жарияланымға міндетті түрде библиографиялық сілтеме жасалуға тиіс.

179. Журнал материалдарын коммерциялық мақсатта пайдалану Қазақстан Республикасының заңнамасына және құқық иеленушінің келісіміне сәйкес жүзеге асырылады.

13.4 Ашық қолжетімділік

180. Журнал ғылыми жарияланымдардың ашық қолжетімділігі қағидатын қолдайды және ғылыми білімнің кеңінен таралуына ықпал етеді.

181. Егер Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе редакцияның ішкі құжаттарында өзгеше көзделмесе, Журналдың ресми интернет-ресурсында орналастырылған ғылыми мақалалар оқырмандарға тегін қолжетімді болады.

182. Ашық қолжетімділік ғылыми жарияланымдарды оқу, жүктеп алу, дәйексөз келтіру және Қазақстан Республикасының заңнамасы мен авторлық құқық талаптарын сақтай отырып пайдалану мүмкіндігін көздейді.

13.5 Өзіндік архивтеу (өздігінен архивтеу)

183. Автордың ғылыми мақаласын институционалдық репозиторийлерде, ғылыми ұйымдардың электрондық қорларында немесе өзге де ақпараттық жүйелерде орналастыруына, егер бұл Журналдың жариялау талаптарына қайшы келмесе, жол беріледі.

184. Өзіндік архивтеу кезінде автор жарияланымның библиографиялық деректерін, Журналдың атауын және ресми жарияланған нұсқасына сілтемені көрсетуге міндетті.

185. Өзіндік архивтеу ғылыми мақаланың мазмұнын өзгертуге немесе жарияланған редакциясын бұрмалауға негіз болмауға тиіс.

14 ЖАРИЯЛАНЫМДАРДЫ АРХИВТЕУ ЖӘНЕ САҚТАУ

14.1 Жалпы ережелер

186. Журнал жарияланған ғылыми материалдарды ұзақ мерзімді сақтау, оларды жоғалтудан қорғау және ғылыми-білім беру қызметінде кейіннен пайдалану мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында мұрағаттауды, сақталуын және қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

187. Жарияланымдарды мұрағаттау Қазақстан Республикасының заңнамасына, осы Редакциялық саясатқа және баспаның ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

14.2 Электрондық архив

188. Журналдың электрондық архиві жарияланған ғылыми мақалалардың электрондық нұсқаларын, олардың метадеректерін және редакциялық құжаттарды қамтиды.

189. Электрондық архив ғылыми жарияланымдардың сақталуын, іздестірілуін және оларға қолжетімділікті қамтамасыз етуге арналған.

190. Электрондық архивтің тұтастығы мен сақталуына редакция жауапты болады.

14.3 Резервтік көшірмелер жасау

191. Жарияланған материалдардың жоғалуын болдырмау мақсатында редакция электрондық мұрағаттың тұрақты резервтік көшірмеленуін қамтамасыз етеді.

192. Резервтік көшірмелер электрондық ақпараттық ресурстардың сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі баспаның ішкі талаптарына сәйкес жасалады және сақталады.

14.4 Ғылыми жарияланымдарды ұзақ мерзімді сақтау

193. Жарияланған ғылыми мақалалар Журналдың электрондық мұрағатында ұзақ мерзімді сақтауға жатады.

194. Редакция электрондық жарияланымдардың сақталуын қамтамасыз ету, олардың қолжетімділігін сақтау және библиографиялық ақпараттың тұтастығын қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдайды.

195. Журналдың ресми интернет-ресурсы жаңғыртылған немесе ақпараттық жүйе өзгертілген жағдайда редакция жарияланған материалдар мен олар туралы мәліметтерді жоғалтпай, электрондық мұрағатты көшіруді қамтамасыз етеді.

196. Жарияланған ғылыми мақалаларды электрондық мұрағаттан алып тастауға тек Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе осы Редакциялық саясатта көзделген жағдайларда ғана жол беріледі. Бұл ретте мұндай шешім қабылдау себептері туралы мәліметтер міндетті түрде сақталуы тиіс.

15 ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ ҚОРҒАУ

15.1 Жалпы ережелер

197. Журнал редакциясы редакциялық-баспа қызметі барысында алынған мәліметтердің құпиялылығын қамтамасыз етеді және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ақпаратты қорғау бойынша шаралар қабылдайды.

198. Құпиялылық редакциялық-баспа үдерісіне қатысушылардың дербес деректеріне, қолжазба материалдарына, рецензияларға, редакциялық қорытындыларға және осы Редакциялық саясатпен немесе Қазақстан Республикасының заңнамасымен қолжетімділігі шектелген өзге де ақпаратқа қолданылады.

15.2 Дербес деректерді қорғау

199. Авторлардың, рецензенттердің, редакциялық алқа мүшелерінің және редакциялық-баспа үдерісінің өзге де қатысушыларының дербес деректерін өңдеу Қазақстан Республикасының «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Заңына сәйкес жүзеге асырылады.

200. Дербес деректер тек редакциялық үдерісті ұйымдастыру, ғылыми рецензиялау, ғылыми материалдарды жариялау және Журнал қызметіне байланысты өзге де функцияларды орындау мақсаттарында пайдаланылады.

201. Редакция дербес деректерді заңсыз қол жеткізуден, өзгертуден, таратудан, жоюдан немесе өзге де құқыққа қайшы әрекеттерден қорғау бойынша қажетті ұйымдастырушылық және техникалық шараларды қабылдайды.

202. Ғылыми материалдарды дайындау, қарау және жариялау барысында, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше көзделмесе, мемлекеттік құпияларды, таралуы шектелген қызметтік ақпаратты немесе қолжетімділігі шектеулі өзге де ақпаратты құрайтын мәліметтердің таралуына жол берілмейді.

15.3 Қолжазбалардың құпиялылығы

203. Редакцияға ұсынылған қолжазбалар ресми жарияланғанға дейін немесе жариялаудан бас тарту туралы шешім қабылданғанға дейін құпия материалдар ретінде қарастырылады.

204. Қолжазбаға қолжетімділік тек редакциялық үдеріске тікелей қатысатын тұлғаларға беріледі.

205. Редакция, рецензенттер және редакциялық үдерістің өзге де қатысушылары автордың жазбаша келісімінсіз қолжазбада қамтылған мәліметтерді оны ресми жариялағанға дейін жеке, қызметтік немесе ғылыми мақсаттарда пайдалануға құқылы емес.

206. Қолжазбаны екіжақты жасырын рецензиялау рәсімінің құпиялылығы оны қараудың барлық кезеңдерінде қамтамасыз етіледі.

15.4 Редакциялық ақпараттың құпиялылығы

207. Редакциялық шешімдер, рецензиялар, редакциялық хат алмасу және редакциялық қарау барысында алынған өзге де ақпарат құпия болып табылады.

208. Редакциялық ақпаратты жария етуге Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда немесе осы Редакциялық саясатта белгіленген тәртіппен ғана жол беріледі.

209. Редакция редакциялық ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізудің алдын алу үшін қажетті ұйымдастырушылық және техникалық шараларды қамтамасыз етеді.

16 ӨТІНІШТЕРДІ, ШАҒЫМДАР МЕН АПЕЛЛЯЦИЯЛАРДЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ

16.1 Жалпы ережелер

210. Осы бөлім Журналдың редакциялық-баспа қызметіне қатысты мәселелер бойынша редакцияға келіп түскен өтініштерді, шағымдарды және апелляцияларды қарау тәртібін айқындайды.

211. Өтініштерді қарау заңдылық, объективтілік, бейтараптылық, құпиялылық, редакциялық-баспа үдерісіне қатысушылардың құқықтарын сақтау және шешімдерді уақтылы қабылдау қағидаттары негізінде жүзеге асырылады.

16.2 Өтініштерді қарау

212. Автор редакцияға мынадай мәселелер бойынша өтініш білдіруге құқылы:

- қолжазбаны қабылдау және тіркеу;
- редакциялық қарау барысы;
- рецензиялау нәтижелері;
- жарияланған мақалаға түзетулер енгізу;
- редакциялық-баспа үдерісіне қатысты өзге де мәселелер.

213. Өтініштер редакция тарапынан өз құзыреті шегінде қаралады және уәжді жауап беріледі.

16.3 Шағымдарды қарау

214. Шағымды автор, рецензент немесе өзге де мүдделі тұлға осы Редакциялық саясаттың, жарияланым этикасының немесе қолжазбаны редакциялық қарау тәртібінің бұзылуы болжанған жағдайда бере алады.

215. Шағым мән-жайлар баяндалған және растайтын материалдар (болған жағдайда) қоса тіркелген жазбаша немесе электрондық нысанда беріледі.

216. Шағымды қарау нәтижелері бойынша редакция мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- шағымды негізді деп тану;
- шағымды негізсіз деп тану;
- қосымша тексеру тағайындау;
- осы Редакциялық саясатқа сәйкес өзге де шараларды қабылдау.

16.4 Апелляцияларды қарау

217. Автор редакцияның ғылыми мақаланы жариялаудан бас тарту туралы шешіміне немесе өзге де редакциялық шешімдерге апелляция беруге құқылы.

218. Апелляцияда автор редакциялық шешіммен келіспеу себептерін негіздеп, қажет болған жағдайда қосымша материалдарды ұсынады.

219. Апелляцияны қарау кезінде редакция:

- қолжазбаны қайта қарауға;
- қосымша рецензиялау тағайындауға;
- тәуелсіз сарапшыларды тартуға;
- бұрын қабылданған шешімді өзгеріссіз қалдыруға немесе қайта қарауға құқылы.

16.5 Қарау мерзімдері

220. Өтініштер, шағымдар және апелляциялар редакция тарапынан оларды тіркеген күннен бастап, әдетте, **30 күнтізбелік күннен** аспайтын ақылға қонымды мерзімде қаралады.

221. Қосымша сараптама жүргізу немесе қосымша материалдарды алу қажет болған жағдайда, қарау мерзімі ұзартылуы мүмкін. Бұл туралы өтініш беруші белгіленген тәртіппен хабардар етіледі.

16.6 Шешім қабылдау

222. Өтінішті, шағымды немесе апелляцияны қарау нәтижелері бойынша шешімді бас редактор немесе редакциялық алқа өз құзыреті шегінде қабылдайды.

223. Қабылданған шешім жазбаша нысанда рәсімделеді және өтініш берушінің назарына жеткізіледі.

224. Өтінішті, шағымды немесе апелляцияны қарау нәтижелері бойынша редакция қабылдаған шешім редакциялық үдеріс шеңберінде түпкілікті болып табылады және мүдделі тұлғалардың Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен өз құқықтарын қорғау құқығын шектемейді.

17 ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

225. Осы Редакциялық саясатты Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің ғылыми-білім беру журналының баспагері бекітеді және егер тиісті шешімде өзгеше көзделмесе, бекітілген күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

226. Осы Редакциялық саясатқа өзгерістер мен толықтырулар бас редактордың, редакциялық алқаның ұсыныстары негізінде, Қазақстан Республикасы заңнамасының, ғылым және жоғары білім саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган талаптарының өзгеруіне байланысты, сондай-ақ Журналдың редакциялық-баспалық қызметін жетілдіру мақсатында баспагердің шешімімен енгізіледі.

227. Осы Редакциялық саясатқа өзгерістер енгізілген кезде заңдылық, ғылыми объективтілік, академиялық адалдық, жарияланымдық әдеп, редакциялық шешімдердің тәуелсіздігі және редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың құқықтарын сақтау қағидаттарының сабақтастығы қамтамасыз етіледі.

228. Осы Редакциялық саясаттың қолданыстағы редакциясы Журналдың ресми интернет-ресурсында міндетті түрде орналастырылады

және авторлар, рецензенттер, редакциялық алқа мүшелері, редакциялық кеңес мүшелері және өзге де мүдделі тұлғалар үшін қолжетімді болады.

229. Осы Редакциялық саясатпен реттелмеген мәселелер бойынша редакция Қазақстан Республикасының заңнамасын, Журнал туралы ережені, Авторларға арналған қағидаларды және баспагердің өзге де ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

230. Осы Редакциялық саясаттың талаптарын сақтау редакциялық-баспалық процеске қатысушылардың барлығы үшін міндетті болып табылады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕР ТІЗІМІ

1 Конституция Республики Казахстан: принята на республиканском референдуме 30 августа 1995 года (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: https://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_ (дата обращения: 09.07.2026).

2 О масс-медиа: Закон Республики Казахстан от 19 июня 2024 года № 93-VIII ЗРК (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2400000093> (дата обращения: 09.07.2026).

3 Об авторском праве и смежных правах: Закон Республики Казахстан от 10 июня 1996 года № 6-I (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

4 О персональных данных и их защите: Закон Республики Казахстан от 21 мая 2013 года № 94-V (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

5 О государственных секретах: Закон Республики Казахстан от 15 марта 1999 года № 349-I (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

6 О науке и технологической политике: Закон Республики Казахстан (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

7 Об утверждении Требований к научным изданиям для включения их в Перечень изданий, рекомендуемых для публикации результатов научной деятельности: приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 января 2016 года № 20 (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

8 Committee on Publication Ethics (COPE). *Core Practices*. – Текст: электронный. – URL: <https://publicationethics.org/core-practices> (дата обращения: 09.07.2026).

9 Committee on Publication Ethics (COPE). *Retraction Guidelines*. – Текст: электронный. – URL: <https://publicationethics.org/retraction-guidelines> (дата обращения: 09.07.2026).

10 International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). *Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals*. – Текст: электронный. – URL: <https://www.icmje.org/recommendations/> (дата обращения: 09.07.2026).

11 World Association of Medical Editors (WAME). *Publication Ethics Policies for Medical Journals*. – Текст: электронный. – URL: <https://wame.org> (дата обращения: 09.07.2026).

12 UNESCO. *Recommendation on Open Science*. – Paris: UNESCO, 2021.

13 ISO 690:2021. *Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations to information resources*. – 4th ed. – Geneva: International Organization for Standardization (ISO), 2021. – 160 p.

14 Положение о научно-образовательном журнале Национального университета обороны Республики Казахстан. «Хабаршысы-Вестник». – Астана: Министерство обороны Республики Казахстан, 2026. – 15 с.

Министерство обороны Республики Казахстан
НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ОБОРОНЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

РЕДАКЦИОННАЯ ПОЛИТИКА

Научно-образовательного журнала
Национального университета обороны Республики Казахстан

«ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК»

Астана, 2026

**Во имя развития военной науки
и национальной безопасности Республики Казахстан**

Редакционная политика научно-образовательного журнала Национального университета обороны Республики Казахстан «Хабаршысы-Вестник» разработана в целях обеспечения единого подхода к организации редакционно-издательской деятельности, соблюдения требований законодательства Республики Казахстан, требований к научным изданиям, рекомендуемым для публикации результатов научной деятельности, а также общепризнанных принципов публикационной этики и академической добросовестности.

Настоящий документ определяет основные принципы деятельности Журнала, порядок рассмотрения и опубликования научных материалов, организацию рецензирования, требования к участникам редакционно-издательского процесса, порядок обеспечения авторских прав, открытого доступа, архивирования публикаций, защиты информации, рассмотрения обращений, жалоб и апелляций, а также иные вопросы, связанные с подготовкой и опубликованием научных материалов.

Редакционная политика направлена на обеспечение объективности, независимости, прозрачности и качества редакционного процесса, повышение научного уровня публикуемых работ, развитие военной науки, военного образования и научного сотрудничества, а также укрепление доверия авторов, рецензентов и читателей к результатам научной деятельности, публикуемым в Журнале.

Положения настоящей Редакционной политики распространяются на редакцию Журнала, редакционную коллегию, редакционный совет, авторов, рецензентов и иных участников редакционно-издательского процесса и являются обязательными при подготовке, рассмотрении, рецензировании и опубликовании научных материалов.

Редакция Журнала исходит из принципов законности, научной объективности, академической добросовестности, независимости редакционных решений, соблюдения авторских прав, публикационной этики, равенства участников редакционного процесса и ответственности за достоверность публикуемых научных результатов.

Настоящая Редакционная политика является открытым документом и размещается на официальном Интернет-ресурсе Университета (Журнала) в целях обеспечения доступности информации о принципах и порядке осуществления редакционно-издательской деятельности.

*Утверждена Начальником Национального университета обороны
Республики Казахстан. «17» июля 2026 года.*

СОДЕРЖАНИЕ

№ п/п	Наименование разделов и параграфов	Номера страниц
1	ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ	50
	1.1 Назначение редакционной политики.	50
	1.2 Правовые основания деятельности журнала.	50
	1.3 Статус Журнала	51
	1.4 Цели редакционной политики.	51
	1.5 Основные термины.	52
2	МИССИЯ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ЖУРНАЛА	53
	2.1 Миссия журнала.	53
	2.2 Цели деятельности.	51
	2.3 Основные задачи.	54
	2.4 Основные принципы деятельности Журнала.	54
3	ТЕМАТИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ЖУРНАЛА	55
	3.1 Научный профиль Журнала	55
	3.2 Основные научные направления	55
	3.3 Виды публикуемых материалов	56
	3.4. Язык публикаций	56
	3.5 Периодичность издания.	57
	3.6 Требования к научным публикациям	57
4	ОРГАНИЗАЦИЯ РЕДАКЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	61
	4.1 Общие положения	61
	4.2 Издатель Журнала	61
	4.3 Главный редактор	62
	4.4 Редакционная коллегия	62
	4.5 Редакционный совет	62
	4.6 Ответственный секретарь	63
	4.7 Независимость редакционных решений	63
5	ОРГАНИЗАЦИЯ РЕДАКЦИОННОГО ПРОЦЕССА	63
	5.1 Общие положения	63
	5.2 Представление рукописей.	64
	5.3 Регистрация рукописи.	64
	5.4 Первичная редакционная экспертиза.	64
	5.5 Проверка оригинальности.	65
	5.6 Передача на рецензирование.	65
	5.7 Принятие редакционного решения.	65
	5.8 Подготовка статьи к опубликованию.	66
	5.9 Публикация статьи	66
	5.10 Основания для отказа в опубликовании	66
6	ПОЛИТИКА РЕЦЕНЗИРОВАНИЯ	66
	6.1 Общие положения	66

	6.2 Порядок рецензирования	67
	6.3 Обязанности рецензента	67
	6.4 Критерии оценки научной статьи	67
	6.5 Решение по результатам рецензирования	68
	6.6 Доработка статьи	68
	6.7 Принятие решения	68
	6.8 Хранение рецензий	68
7	ПУБЛИКАЦИОННАЯ ЭТИКА	69
	7.1 Общие положения	69
	7.2 Основные принципы публикационной этики	69
	7.3 Недобросовестные публикационные практики	70
	7.4 Рассмотрение нарушений публикационной этики	70
	7.5 Заключительные положения	70
8	ПРАВА, ОБЯЗАННОСТИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ УЧАСТНИКОВ РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКОГО ПРОЦЕССА	71
	8.1 Общие положения	71
	8.2 Права и обязанности редакции	71
	8.3 Права и обязанности авторов	71
	8.4 Права и обязанности рецензентов	72
	8.5 Ответственность редакционной коллегии	73
	8.6 Ответственность участников редакционно-издательского процесса	73
9	КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ	73
	9.1 Общие положения	73
	9.2 Конфликт интересов авторов	71
	9.3 Конфликт интересов рецензентов	74
	9.4 Конфликт интересов редакции	74
	9.5 Урегулирование конфликта интересов	74
10	ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НЕДОБРОСОВЕСТНЫМ ПУБЛИКАЦИОННЫМ ПРАКТИКАМ	75
	10.1 Общие положения	75
	10.2 Недобросовестные публикационные практики	75
	10.3 Меры редакции	75
11	ПОЛИТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА	76
	11.1 Общие положения	76
	11.2 Допустимое использование искусственного интеллекта	76
	11.3 Обязательное раскрытие информации;	76
	11.4 Ответственность автора	77
	11.5 Ограничения использования генеративного искусственного интеллекта	77
12	ИСПРАВЛЕНИЕ И ОТЗЫВ ОПУБЛИКОВАННЫХ НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ	78

	12.1 Общие положения	78
	12.2 Внесение исправлений в опубликованные материалы	78
	12.3 Отзыв (ретракция) научной статьи	78
	12.4 Официальное уведомление редакции	79
	12.5 Исправление недостоверной информации	79
	12.6 Исправление метаданных публикации	79
	12.7 Заключительные положения	79
13	АВТОРСКИЕ ПРАВА, ЛИЦЕНЗИРОВАНИЕ И ОТКРЫТЫЙ ДОСТУП	80
	13.1 Общие положения	80
	13.2 Лицензирование	78
	13.3 Открытый доступ	80
	13.4 Использование опубликованных материалов	81
	13.5 Самоархивирование	81
14	АРХИВИРОВАНИЕ И СОХРАННОСТЬ ПУБЛИКАЦИЙ	81
	14.1 Общие положения	81
	14.2 Электронный архив	81
	14.3 Резервное копирование	82
	14.4 Долговременное хранение публикаций	82
15	КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТЬ И ЗАЩИТА ИНФОРМАЦИИ	82
	15.1 Общие положения	82
	15.2 Защита персональных данных	82
	15.3 Конфиденциальность рукописей	83
	15.4 Конфиденциальность редакционной информации	83
16	ПОРЯДОК РАССМОТРЕНИЯ ОБРАЩЕНИЙ, ЖАЛОБ И АПЕЛЛЯЦИЙ	84
	16.1 Общие положения	84
	16.2 Обращения авторов	84
	16.3 Жалобы	84
	16.4 Апелляции	84
	16.5 Сроки рассмотрения	85
	16.6 Принятие решений	85
17	ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ	85
	внесение изменений в редакционную политику;	85
	вступление документа в силу;	85
	опубликование редакционной политики.	86
18	СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ	87

1 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1 Назначение редакционной политики

1. Настоящая Редакционная политика определяет цели, задачи, принципы и порядок осуществления редакционно-издательской деятельности научно-образовательного журнала Национального университета обороны Республики Казахстан (далее – Журнал), устанавливает единые требования к организации редакционного процесса, рецензированию научных рукописей, публикационной этике, соблюдению академической добросовестности, авторских прав, рассмотрению рукописей, принятию редакционных решений, опубликованию, исправлению и отзыву научных публикаций.

2. Редакционная политика является основным внутренним нормативным документом Журнала, обязательным для соблюдения редакцией, редакционной коллегией, редакционным советом, авторами, рецензентами и иными участниками редакционно-издательского процесса.

3. Настоящая Редакционная политика разработана в целях обеспечения высокого научного уровня публикуемых материалов, объективности редакционных решений, прозрачности редакционных процедур, соблюдения принципов академической добросовестности и повышения качества научных публикаций.

4. Журнал осуществляет редакционно-издательскую деятельность на принципах законности, научной объективности, независимости редакционных решений, равенства авторов, профессиональной ответственности, открытости научной информации, соблюдения авторских прав и публикационной этики.

1.2 Правовые основы деятельности Журнала

5. Редакционная политика разработана в соответствии с:

- Конституцией Республики Казахстан;
- Законом Республики Казахстан «О масс-медиа»;
- Законом Республики Казахстан «Об авторском праве и смежных правах»;
- Законом Республики Казахстан «О государственных секретах»;
- Законом Республики Казахстан «О персональных данных и их защите»;
- Законом Республики Казахстан «О науке и технологической политике»;
- Требованиями к научным изданиям для включения в Перечень изданий, рекомендуемых для публикации результатов научной деятельности, утвержденными уполномоченным государственным органом в области науки и высшего образования Республики Казахстан;
- Уставом организации-учредителя Журнала;
- настоящей Редакционной политикой и иными внутренними документами Журнала.

6. При организации редакционно-издательской деятельности редакция Журнала также руководствуется общепризнанными международными принципами публикационной этики, в том числе рекомендациями Committee on Publication Ethics (COPE), World Association of Medical Editors (WAME) и International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), в части, не противоречащей законодательству Республики Казахстан.

1.3. Статус Журнала

7. Журнал является научно-образовательным периодическим изданием Национального университета обороны Республики Казахстан, зарегистрированным в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

8. Журнал публикует результаты фундаментальных, прикладных и поисковых научных исследований, аналитические материалы, научные обзоры и иные научные публикации по направлениям деятельности Журнала.

9. Журнал включен в Перечень научных изданий, рекомендуемых для публикации результатов научной деятельности, формируемый уполномоченным государственным органом Республики Казахстан.

10. Журнал осуществляет деятельность на принципах независимости редакционных решений, научной объективности, достоверности публикуемой информации и соблюдения требований законодательства Республики Казахстан.

1.4 Цели редакционной политики

11. Основными целями настоящей Редакционной политики являются:

- обеспечение единых требований к публикационной деятельности Журнала;
- обеспечение объективности рассмотрения рукописей научных статей;
- обеспечение высокого качества публикуемых научных материалов;
- предупреждение нарушений публикационной этики;
- обеспечение соблюдения принципов академической добросовестности;
- предупреждение плагиата, самоплагиата, фабрикаций и фальсификации результатов исследований;
- обеспечение защиты авторских прав участников публикационного процесса;
- повышение научной репутации Журнала;
- обеспечение открытости, прозрачности и воспроизводимости редакционных процедур;
- создание условий для распространения результатов научных исследований в области военной науки, национальной безопасности, военного образования, военной техники, военной истории и иных научных направлений, соответствующих тематике Журнала.

1.5 Основные термины

12. В настоящей Редакционной политике используются следующие основные термины:

редакционная политика журнала – утвержденный издателем документ, определяющий цели, тематическую направленность, периодичность издания, порядок опубликования материалов, тип рецензирования, условия архивирования, доступности публикаций, а также основные принципы публикационной этики;

публикационная этика – совокупность норм и правил, регулирующих права, обязанности и ответственность редакторов, членов редакционной коллегии, рецензентов и авторов, а также порядок предотвращения конфликта интересов, рассмотрения случаев недобросовестной публикационной практики, исправления и отзыва публикаций;

автор – физическое лицо, творческим трудом которого создана научная статья;

рецензент – специалист, обладающий соответствующей научной квалификацией и осуществляющий независимую экспертную оценку рукописи;

редакционная коллегия – постоянно действующий коллегиальный орган, принимающий участие в реализации редакционной политики и рассмотрении вопросов публикации научных материалов;

конфликт интересов – ситуация, при которой личные, профессиональные, финансовые либо иные интересы участников редакционно-издательского процесса могут повлиять на объективность принимаемых решений;

академическая добросовестность – совокупность принципов честности, ответственности, объективности, уважения к интеллектуальной собственности и соблюдения этических норм при осуществлении научной деятельности;

плагиат – присвоение авторства полностью либо частично чужих результатов интеллектуальной деятельности без надлежащего указания источника заимствования;

ретракция – официальное признание опубликованной научной статьи недействительной полностью либо частично с последующим опубликованием соответствующего уведомления в установленном порядке.

2 МИССИЯ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ЖУРНАЛА

2.1 Миссия Журнала

13. Миссией Журнала является содействие развитию военной науки, военного образования и научно-инновационной деятельности посредством публикации результатов фундаментальных, прикладных и поисковых научных исследований, распространения достоверных научных знаний, развития научной дискуссии и обеспечения интеграции отечественного военного научного сообщества в национальное и международное научно-образовательное пространство.

14. Журнал способствует формированию современной научной платформы для обмена результатами исследований, научными идеями и практическим опытом в области обороны, национальной безопасности, военного строительства, подготовки военных кадров, вооружения и военной техники, а также иных направлений, соответствующих тематике издания.

2.2 Цели деятельности

15. Основной целью деятельности Журнала является обеспечение опубликования результатов оригинальных фундаментальных, прикладных и поисковых научных исследований, соответствующих тематической направленности издания, а также содействие развитию военной науки, военного образования и научного потенциала Республики Казахстан.

16. Деятельность Журнала направлена на:

- распространение новых научных знаний, имеющих теоретическое и практическое значение для развития военной науки, национальной безопасности и системы военного образования;
- обеспечение публикации результатов научных исследований, отвечающих требованиям научной новизны, достоверности, академической добросовестности и публикационной этики;
- создание условий для научной коммуникации между учеными, научно-педагогическими работниками, докторантами, магистрантами, адъюнктами и специалистами Республики Казахстан и зарубежных государств;
- содействие внедрению результатов научных исследований в образовательную деятельность, научные исследования и практику строительства, подготовки, применения и всестороннего обеспечения Вооруженных Сил Республики Казахстан;
- повышение качества научных публикаций и развитие культуры научных исследований;
- популяризацию достижений отечественной и зарубежной военной науки, современных технологий и передового научного опыта;
- развитие международного научного сотрудничества и интеграцию отечественной военной науки в мировое научно-образовательное пространство;

– повышение научного авторитета Журнала и его соответствия требованиям, предъявляемым к научным изданиям, рекомендуемым для публикации результатов научной деятельности.

2.3 Основные задачи Журнала

17. Для достижения поставленной цели Журнал решает следующие задачи:

- обеспечение опубликования результатов фундаментальных, прикладных и поисковых научных исследований;
- содействие развитию отечественной военной науки и системы военного образования;
- распространение современных научных знаний и инновационных разработок в сфере обороны и национальной безопасности;
- обеспечение объективной научной оценки результатов исследований посредством независимого рецензирования;
- повышение качества научных публикаций и уровня академической культуры авторов;
- развитие научной коммуникации между научными организациями, военными учебными заведениями, государственными органами, научными центрами Республики Казахстан и зарубежных государств;
- содействие внедрению результатов научных исследований в образовательную деятельность, систему подготовки кадров, практику военного управления и деятельность Вооруженных Сил Республики Казахстан;
- формирование условий для открытой научной дискуссии по актуальным вопросам военной науки, обороны и национальной безопасности;
- обеспечение соблюдения принципов публикационной этики, академической добросовестности и защиты интеллектуальной собственности;
- повышение международной узнаваемости отечественных научных исследований и расширение научного сотрудничества с зарубежными исследовательскими организациями;
- содействие повышению публикационной активности ученых Республики Казахстан и развитию отечественных научных школ.

2.4 Основные принципы деятельности Журнала

18. Деятельность Журнала основывается на следующих принципах:

- законности;
- научной объективности;
- независимости редакционных решений;
- академической добросовестности;
- достоверности публикуемых результатов исследований;

- равенства авторов независимо от их должности, ученой степени, ученого звания, ведомственной принадлежности, гражданства, пола, языка публикации, национальности, расы, религиозных или иных убеждений;
- конфиденциальности редакционного процесса;
- прозрачности редакционных процедур;
- соблюдения авторских и смежных прав;
- предупреждения конфликта интересов;
- недопустимости любых форм дискриминации;
- противодействия плагиату, самоплагиату, фабрикации, фальсификации результатов исследований и другим нарушениям публикационной этики;
- уважения интеллектуальной собственности;
- ответственности всех участников редакционно-издательского процесса за качество публикуемых научных материалов.

3 ТЕМАТИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ЖУРНАЛА

3.1 Научный профиль Журнала

19. Журнал является рецензируемым научно-образовательным периодическим изданием, предназначенным для опубликования результатов фундаментальных, прикладных и поисковых научных исследований, соответствующих тематической направленности Журнала.

20. Тематика Журнала определяется приоритетными направлениями развития военной науки, национальной безопасности, военного образования и оборонной сферы Республики Казахстан, а также современными тенденциями развития мировой военно-научной мысли.

21. К публикации принимаются научные материалы, содержащие новые научные результаты, обладающие научной новизной, теоретической и (или) практической значимостью, подготовленные с соблюдением требований законодательства Республики Казахстан, настоящей Редакционной политики и Правил для авторов.

3.2 Основные научные направления

22. Журнал публикует результаты научных исследований по следующим направлениям:

- военная безопасность и национальная безопасность;
- военное искусство;
- стратегия, оперативное искусство и тактика;
- строительство, развитие и применение Вооруженных Сил;
- управление войсками (силами), принятие управленческих решений и информационное обеспечение военного управления;
- военная теория и практика;
- военное образование, профессиональная подготовка и развитие военных кадров;

- военная педагогика, психология и морально-психологическое обеспечение;
- вооружение, военная и специальная техника;
- цифровые технологии, автоматизация процессов управления, искусственный интеллект и информационная безопасность в военной сфере;
- логистическое, техническое, инженерное, медицинское и иные виды всестороннего обеспечения войск;
- военная экономика и ресурсное обеспечение обороны;
- международная и региональная безопасность;
- геополитика и современные вооруженные конфликты;
- военная история, история вооруженных конфликтов и военно-историческое наследие;
- правовые аспекты обороны, национальной безопасности и деятельности Вооруженных Сил;
- иные научные направления, соответствующие тематике Журнала и не противоречащие законодательству Республики Казахстан.

3.3 Виды публикуемых материалов

23. В Журнале публикуются:

- оригинальные научные статьи;
- обзорные научные статьи;
- аналитические статьи;
- научные сообщения;
- рецензии на научные издания;
- научные дискуссии;
- материалы круглых столов, конференций и научно-практических мероприятий (по решению редакционной коллегии);
- юбилейные и мемориальные материалы, посвященные выдающимся ученым и государственным деятелям в области военной науки и образования (по решению редакционной коллегии).

24. Все научные статьи, за исключением материалов информационного характера, **подлежат обязательному рецензированию.**

3.4 Язык публикаций

25. Журнал публикует научные материалы на казахском, русском и английском языках.

26. Научные статьи должны сопровождаться аннотациями и ключевыми словами на языках, установленных Правилами для авторов.

27. Приоритет при опубликовании материалов может предоставляться научным статьям, подготовленным на государственном языке, при условии соответствия установленным требованиям.

3.5 Периодичность издания

28. Журнал издается с периодичностью четыре раза в год (ежеквартально).

29. Даты приема рукописей, подготовки выпусков и опубликования номеров утверждаются главным редактором и ежегодно размещаются на официальном Интернет-ресурсе Журнала.

30. Редакция вправе формировать редакционный портфель и переносить публикацию отдельных статей в последующие номера при сохранении положительных результатов рецензирования и отсутствии оснований для отклонения рукописи.

3.6 Требования к научным публикациям

31. К опубликованию принимаются исключительно оригинальные научные работы, которые:

- соответствуют тематической направленности Журнала;
- ранее не публиковались полностью или частично в других научных изданиях;
- не находятся одновременно на рассмотрении в других научных журналах;
- обладают научной новизной и практической либо теоретической значимостью;
- подготовлены с соблюдением принципов академической добросовестности;
- содержат достоверные результаты исследований и корректные ссылки на использованные источники;
- не содержат сведений, составляющих государственные секреты либо иную информацию ограниченного распространения, запрещенную к открытому опубликованию законодательством Республики Казахстан.

32. Рукописи, не соответствующие установленным требованиям, к дальнейшему рассмотрению не принимаются и возвращаются авторам с указанием причин отказа.

33. Требования к рукописям, публикуемым в научно-образовательном журнале «Хабаршысы-Вестник»:

1) В научно-образовательном журнале «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» статьи публикуются на **государственном, русском и английском языках**, предпочтение отдается государственному языку. Представленные для публикации научные статьи должны освещать актуальные проблемы геополитики и безопасности, военного искусства, военной теории и практики, военного образования и науки, воинского обучения и воспитания, всестороннего обеспечения войск, вооружения, военной и специальной техники, военной истории.

2) Издание выходит **4 (четыре) раза в год, ежеквартально.**

Прием материалов рукописей в очередной номер осуществляется:

- № 1, с 15 января по 15 февраля;

- № 2, с 15 апреля по 15 мая;
- № 3, с 15 июля по 15 августа;
- № 4, с 15 октября по 15 ноября.

3) Рецензирование статей в журнале применяется «слепое» и проводится специалистами, которые ведут исследования в областях, близких с их тематикой (*рецензентами являются лица, имеющие ученые степени кандидата наук, доктора наук, степени доктора философии (PhD), доктора по профилю*).

4) Рукопись научной статьи не должна превышать объем **4-6 страниц**, включая таблицы (рисунки) в формате А4. Статья представляется в редакционную коллегию (секретарю) в электронном и бумажном варианте (Офис 2000, Word, Times New Roman) в одном экземпляре.

5) В журнале гарнитура текста на государственном, русском и английском языках – Times New Roman, кегль – 10, одинарный интервал, боковой отступ 1.

6) **Название статьи** должно отражать содержание статьи, тематику, результаты проведенного научного исследования и отвечать требованиям информативности и уникальности (**содержать не более 10-12 слов**). Название научной статьи оформляется прописными буквами по центру листа по требованию ГОСТ 7.5-98.

7) Над заголовком статьи с левой стороны располагается индекс **УДК** (универсальной десятичной классификации), под **УДК** – код межгосударственного рубрикатора научно-технической информации – **МРНТИ** (<http://grnti.ru/>), далее под **УДК** и **МРНТИ** на один пробел по центру в обязательном порядке располагается фамилия, инициалы авторов, соавторов их ученая степень и ученое звание (при наличии) (воинское звание, если военнослужащий), а также ниже привязка автора, соавторов к основному месту работы – аффилиация. При этом наименование организации должно соответствовать последнему официальному юридическому названию с указанием города, страны и ведомственной принадлежности.

8) Под наименованием организации располагается **название (заголовок)** научной статьи прописными буквами (полужирный шрифт) сокращений в названии статьи не допускается, ниже на один пробел указывается фамилия имя и отчество автора и соавторов полностью раскрытое обычный шрифт и название статьи **полужирным шрифтом** на государственном, русском и английском языках, далее дается **аннотация** на государственном, русском и английском языках (**не менее 100 слов и не более 150 слов**), описывающая предмет и выводы по статье и отвечающие требованиям информативности (не допускаются в аннотации формулы, повторение названия статьи; библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи), а также **ключевые слова (5-8 слов или словосочетаний)** на государственном, русском, английском языках, являющиеся информативными, отражающими узконаправленность статьи (должны использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область, позволяющие

облегчить нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы). Качественно переведенная аннотация представляет интерес к статье, а также вероятность цитирования статьи отечественными и зарубежными коллегами.

Во избежание искажения передачи авторского смысла при переводе на государственный, русский и английский языки заглавия, аннотации и ключевых слов и самой рукописи **не следует использовать электронные переводчики.**

9) Далее размещается текст научной статьи обязательно содержащий:

– **введение, цели исследования, задачи исследования (с обязательным указанием источников информации и методов, используемых в ходе проведения исследования);**

– материалы и методы исследования;

– результаты исследования и их обсуждение,

– **заключение (выводы), отражается кратко результат достижения поставленных задач.**

10) При написании рукописи научной статьи необходимо придерживаться следующих требований:

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания (ссылка в тексте). Таблицы должны быть озаглавлены, не допускается наличия в них пустых граф. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. В таблицах, рисунках, формулах не должно быть разночтений в обозначении символов, знаков.

Рисунки должны быть четкими и напечатанными. **Не допускаются отсканированные рисунки.**

Иллюстративные материалы представляются в форматах: для фото, рисунков – tiff или jpeg (300 dpi для черно- белых и цветных); графики, диаграммы, схемы и т.п. – xls, cdr. На обороте рисунка или под ним указывается фамилия автора, название статьи и номер рисунка, и его наименование в порядке очередности (**полужирным курсивом**).

Формулы должны быть набраны в соответствующем редакторе (для математических и химических формул). В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки. Условные сокращения и символы следует пояснять в примечании.

11) **Аббревиатуры и сокращения,** за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

12) **Список литературы** оформляется в соответствии с ГОСТ 7.1-2003. Ссылки на источники в тексте статьи даются только в квадратных скобках (без цитирования [12], при цитировании или пересказе авторского текста [12, с. 29]). **Ссылки должны быть** пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. **Сведения об источниках** следует располагать в порядке появления ссылок на источники в тексте и нумеровать арабскими цифрами без точки и печатать с абзацного отступа. **Библиографическая**

запись выполняется на языке оригинала. Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на не рецензируемые издания.

13) После списка литературы на один пробел ниже **представляются сведения: фамилия и инициалы** автора, соавторов их полная должность (при наличии), а также адрес электронный почты.

14) Завершает оформление статьи на один пробел ниже сведения об авторах пометка о дате сдачи публикации в редакцию. Например, **«Статья принята к опубликованию 10 апреля 2024 года»**. Данная пометка выполняется на языке статьи.

15) Автор, при предоставлении рукописей научной статьи должен руководствоваться требованиями о защите государственных секретов в соответствии с Законом Республики Казахстан от 15 марта 1999 года **№ 349-1 «О государственных секретах»**, в статье не должны содержаться сведения государственных секретов и ограниченного распространения.

16) К рукописи научной статьи **обязательно** прилагаются:

- **экспертное заключение службы государственных секретов**, на основании которого разрешается публикация материала в открытой печати;
- **справка проверки материала статьи на наличие заимствований** (плагиат, оригинальность статьи должна составлять **не менее 70%**).

17) В одном номере журнала автор может опубликовать не более двух статей, включая соавторство. Количество авторов в одной статье не должно превышать три человека (автор и не более двух соавторов).

18) **Ответственность за содержание научной статьи несет автор (авторы).** Редакционная коллегия оставляет за собой право публикации или отклонения рукописи к печати. Рукописи, поступившие в редакцию, не возвращаются.

19) Всем желающим **предлагаем сотрудничать и публиковать** научные статьи.

20) На основании приказа Министра обороны Республики Казахстан от 11 июня 2025 года № 683 «Об утверждении тарифов (цен) на товары (работы, услуги) государственных учреждений Вооруженных Сил, которым предоставлено право осуществлять приносящую доходы деятельность, средства от реализации которых остаются в их распоряжении» за опубликование 1 (одной) научной статьи в научно-образовательном журнале «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» составляют **2 500** тенге. Взнос производится после прохождения научной экспертизы и положительного принятия решения о возможности опубликования статьи в очередной номер журнала (об этом решении уведомляет научный редактор).

Реквизиты для осуществления взноса в банках второго уровня:

Республиканское государственное учреждение «Национальный университет обороны Республики Казахстан» Министерства обороны Республики Казахстан

КОДЫ – 2080376

БСН – 961240001096

ЖСК – KZ170703012080376001

БСК – ККМФКZ2A

КБе – 11

КНП – 859

Обязательно указать назначение платежа: Опубликование одной статьи в научно-образовательном журнале «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» за ____ квартал 2026 года от ФИО (ИИН – _____).

Также существует возможность внесения установленной оплаты через приложения Kaspi Bank (раздел «Платежи» – Национальный университет обороны Республики Казахстан – далее указываются реквизиты).

21) Материалы для публикации в журнале (с комплектом документов оформленных согласно требованиям: научная статья, экспертное заключение службы ЗГС, справка о результатах проверки на наличие заимствований, квитанция об оплате взноса) направлять с пометкой «В журнал «ХАБАРШЫСЫ-ВЕСТНИК» по электронной почте **admin@nuo.edu.kz** или почтовый адрес: индекс 010000, г. Астана, район Нура, проспект Туран 72, Национальный университет обороны Республики Казахстан.

4 ОРГАНИЗАЦИЯ РЕДАКЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

4.1 Общие положения

34. Управление редакционно-издательской деятельностью Журнала осуществляется в соответствии с законодательством Республики Казахстан, настоящей Редакционной политикой, Положением о Журнале и иными внутренними документами издателя.

35. Редакционная деятельность основывается на принципах научной независимости, объективности, коллегиальности, прозрачности принимаемых решений, соблюдения публикационной этики и академической добросовестности.

36. При принятии решений о рассмотрении, рецензировании и опубликовании научных статей редакция руководствуется исключительно научной ценностью рукописи, ее соответствием тематике Журнала, научной новизной, достоверностью результатов исследования и соблюдением требований публикационной этики.

4.2 Издатель Журнала

37. Издатель обеспечивает организационные, правовые, финансовые и материально-технические условия деятельности Журнала, утверждает основные внутренние документы, определяет стратегические направления развития издания и создает условия для соблюдения требований законодательства Республики Казахстан.

38. Издатель не вмешивается в принятие редакционных решений относительно результатов рецензирования, отклонения либо опубликования научных статей, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан.

4.3 Главный редактор

39. Главный редактор осуществляет общее руководство редакционной деятельностью Журнала и несет ответственность за реализацию редакционной политики.

40. Главный редактор:

- организует деятельность редакции;
- обеспечивает соблюдение настоящей Редакционной политики;
- принимает окончательные решения по вопросам опубликования либо отклонения научных статей с учетом результатов рецензирования;
- обеспечивает соблюдение принципов публикационной этики;
- принимает решения по вопросам исправления опубликованных материалов, публикации опровержений, выражения обеспокоенности либо ретракции научных статей;
- рассматривает обращения, жалобы и апелляции участников редакционно-издательского процесса;
- представляет Журнал во взаимоотношениях с государственными органами, научными организациями, образовательными учреждениями и международными научными сообществами.

4.4 Редакционная коллегия

41. Редакционная коллегия является постоянно действующим коллегиальным экспертным органом Журнала.

42. Редакционная коллегия:

- участвует в реализации редакционной политики;
- осуществляет научную экспертизу поступающих рукописей;
- участвует в определении тематических направлений развития Журнала;
- рассматривает спорные вопросы, возникающие в процессе рецензирования и опубликования научных статей;
- рассматривает случаи нарушения публикационной этики;
- принимает участие в совершенствовании редакционных процедур;
- содействует повышению научного уровня Журнала.

43. Члены редакционной коллегии осуществляют свою деятельность независимо, объективно и беспристрастно, исключая влияние личной заинтересованности, ведомственной принадлежности либо иных обстоятельств, способных повлиять на объективность принимаемых решений.

4.5 Редакционный совет

44. Редакционный совет является консультативным органом Журнала.

45. Основными задачами редакционного совета являются:

- определение перспективных направлений развития Журнала;
- содействие развитию международного научного сотрудничества;
- участие в формировании научной политики Журнала;

- содействие повышению научного авторитета и международной узнаваемости Журнала;
- подготовка рекомендаций по совершенствованию редакционно-издательской деятельности.

4.6 Ответственный секретарь

46. Ответственный секретарь обеспечивает организацию редакционного процесса и взаимодействие между авторами, рецензентами и редакционной коллегией.

47. Ответственный секретарь:

- принимает и регистрирует поступающие рукописи;
- осуществляет предварительную проверку комплектности представленных материалов;
- организует проверку рукописей на соответствие техническим требованиям;
- организует проверку оригинальности рукописей;
- обеспечивает направление рукописей на рецензирование;
- контролирует соблюдение сроков редакционного процесса;
- обеспечивает хранение редакционной документации;
- осуществляет переписку с авторами и рецензентами;
- ведет редакционный архив.

4.7 Независимость редакционных решений

48. Редакционные решения принимаются независимо от ведомственной принадлежности авторов, их служебного положения, ученой степени, ученого звания, места работы, гражданства, национальности, пола, языка публикации, политических, религиозных либо иных убеждений.

49. Недопустимо любое внешнее воздействие, направленное на изменение результатов рецензирования либо принятие решения о публикации научной статьи.

50. Все участники редакционно-издательского процесса обязаны соблюдать требования законодательства Республики Казахстан, настоящей Редакционной политики, принципов публикационной этики и академической добросовестности.

5 РЕДАКЦИОННЫЙ ПРОЦЕСС

5.1 Общие положения

51. Редакционный процесс представляет собой совокупность последовательных процедур по приему, регистрации, экспертной оценке, рецензированию, редакционной подготовке, принятию решения и опубликованию научных материалов.

52. Редакционный процесс осуществляется на принципах законности, научной объективности, независимости редакционных решений,

академической добросовестности, конфиденциальности, равенства авторов и прозрачности редакционных процедур.

53. Все поступающие в редакцию рукописи рассматриваются независимо от ведомственной принадлежности авторов, их служебного положения, ученой степени, ученого звания, места работы, гражданства, пола, национальности, языка публикации, политических или иных взглядов.

5.2 Представление рукописи

54. Автор направляет в редакцию научную статью, оформленную в соответствии с Правилами для авторов, размещенными на официальном Интернет-ресурсе Журнала.

55. Одновременно с рукописью автор представляет документы, предусмотренные законодательством Республики Казахстан, настоящей Редакционной политикой и Правилами для авторов.

56. Представляя рукопись в редакцию, автор подтверждает, что:

- статья является оригинальным результатом научного исследования;
- статья ранее не публиковалась полностью либо частично;
- статья не находится одновременно на рассмотрении в другом научном издании;
- все соавторы ознакомлены с окончательной редакцией статьи и согласны с ее направлением в Журнал;
- представленные сведения являются достоверными;
- в статье отсутствуют сведения, запрещенные к открытому опубликованию законодательством Республики Казахстан.

5.3 Регистрация рукописи

57. После поступления рукописи ответственный секретарь осуществляет:

- регистрацию материалов;
- проверку комплектности документов;
- проверку соответствия техническим требованиям;
- проверку соответствия тематике Журнала;
- направление статьи на проверку оригинальности текста.

58. При выявлении несоответствия установленным требованиям рукопись возвращается автору для устранения недостатков либо отклоняется без направления на рецензирование с обязательным указанием причин.

5.4 Первичная редакционная экспертиза

59. Первичная редакционная экспертиза проводится с целью определения возможности дальнейшего рассмотрения рукописи.

60. В ходе первичной экспертизы оцениваются:

- соответствие профилю Журнала;
- научная новизна исследования;
- актуальность темы;

- полнота структуры статьи;
- соблюдение принципов академической добросовестности;
- соответствие установленным требованиям к оформлению.

61. По результатам первичной экспертизы принимается одно из следующих решений:

- направить статью на рецензирование;
- вернуть автору на доработку;
- отказать в рассмотрении статьи.

5.5 Проверка оригинальности

62. Каждая поступившая рукопись проходит обязательную проверку с использованием специализированной системы выявления текстовых заимствований.

63. Проверка проводится до направления статьи на рецензирование.

64. При выявлении признаков плагиата, самоплагиата, неправомерного заимствования либо иных нарушений академической добросовестности редакция вправе:

- вернуть статью автору для представления объяснений;
- направить материалы на дополнительную экспертизу;
- отказать в опубликовании статьи.

65. Решение принимается главным редактором либо редакционной коллегией с учетом характера выявленных нарушений.

5.6 Передача на рецензирование

66. Рукописи, успешно прошедшие предварительную экспертизу, направляются на обязательное научное рецензирование.

67. Рецензирование осуществляется в порядке, установленном разделом «Политика рецензирования».

68. До получения положительных результатов рецензирования статья не может быть принята к опубликованию.

5.7 Принятие редакционного решения

69. После завершения рецензирования редакционная коллегия рассматривает представленные материалы и принимает одно из следующих решений:

- принять статью к опубликованию;
- принять статью после устранения замечаний;
- направить статью на повторное рецензирование;
- отклонить статью.

70. Основанием для принятия решения являются:

- результаты рецензирования;
- соответствие статьи тематике Журнала;
- научная новизна;
- практическая и теоретическая значимость исследования;

- соблюдение публикационной этики;
- соответствие требованиям настоящей Редакционной политики.

71. Решение редакционной коллегии является обязательным для исполнения всеми участниками редакционного процесса.

5.8 Подготовка статьи к опубликованию

72. После принятия статьи к публикации редакция осуществляет научное и литературное редактирование, корректуру, техническую подготовку, верстку и подготовку оригинал-макета.

73. Исправления редакционного характера, не изменяющие научного содержания статьи, могут вноситься редакцией без дополнительного согласования с автором.

74. Все изменения, затрагивающие научное содержание статьи, согласовываются с автором.

5.9 Публикация статьи

75. Статья считается опубликованной после размещения в очередном выпуске Журнала и (или) на официальном Интернет-ресурсе Журнала.

76. Датой публикации считается дата официального выхода соответствующего выпуска Журнала либо дата первого размещения статьи в электронной версии издания.

5.10 Основания для отказа в опубликовании

77. Основаниями для отказа в опубликовании статьи являются:

- несоответствие тематике Журнала;
- отсутствие научной новизны;
- отрицательное заключение рецензентов;
- выявление плагиата, самоплагиата, фабрикация либо фальсификации результатов исследования;
- нарушение требований публикационной этики;
- отказ автора устранить замечания редакции или рецензентов;
- представление недостоверных сведений;
- нарушение законодательства Республики Казахстан.

78. Решение об отказе в опубликовании сообщается автору с указанием мотивированных причин.

6 ПОЛИТИКА РЕЦЕНЗИРОВАНИЯ

6.1 Общие положения

79. Рецензирование является обязательным этапом редакционного процесса и проводится в целях обеспечения высокого научного уровня публикуемых материалов, объективной оценки научной новизны, достоверности, практической и теоретической значимости результатов исследования, а также соответствия рукописи тематической направленности Журнала.

80. Все научные статьи, поступившие в редакцию и прошедшие предварительную редакционную экспертизу, подлежат обязательному независимому рецензированию.

81. Рецензирование осуществляется на принципах законности, независимости, объективности, компетентности, научной добросовестности, конфиденциальности и отсутствия конфликта интересов.

6.2 Порядок рецензирования

82. В Журнале применяется «слепое» рецензирование, при котором автору не сообщаются сведения о рецензенте, а рецензенту – сведения об авторе.

83. Для рецензирования рукописи назначаются независимые специалисты, обладающие научной квалификацией и опытом исследований по тематике представленной статьи.

84. Рецензентами **не могут назначаться** лица:

- являющиеся соавторами статьи;
- состоящие с автором в непосредственном служебном подчинении;
- имеющие личную заинтересованность в результатах рассмотрения статьи;
- находящиеся в иной ситуации, способной повлиять на объективность экспертной оценки.

85. При наличии конфликта интересов рецензент обязан незамедлительно уведомить редакцию и отказаться от проведения рецензирования.

6.3 Обязанности рецензента

86. Рецензент обязан:

- объективно и беспристрастно оценить научную статью;
- соблюдать конфиденциальность полученных материалов;
- не использовать содержание рукописи в личных или профессиональных целях до ее опубликования;
- представить мотивированное заключение в установленный срок;
- сообщить редакции о выявленных признаках плагиата, самоплагиата, фабрикации, фальсификации результатов исследования либо иных нарушениях публикационной этики.

6.4 Критерии оценки научной статьи

87. При подготовке рецензии оцениваются:

- соответствие статьи тематике Журнала;
- актуальность исследуемой проблемы;
- научная новизна;
- корректность постановки цели и задач исследования;
- обоснованность применяемых методов исследования;
- достоверность полученных результатов;

- практическая и (или) теоретическая значимость исследования;
- полнота и аргументированность выводов;
- качество оформления статьи и соблюдение требований к научным публикациям;
- корректность использования и оформления ссылок на источники.

6.5 Решение по результатам рецензирования

88. По итогам рассмотрения рукописи рецензент рекомендует редакции принять одно из следующих решений:

- рекомендовать статью к опубликованию;
- рекомендовать статью к опубликованию после устранения замечаний;
- направить статью на повторное рецензирование после существенной доработки;
- рекомендовать отказать в опубликовании статьи.

89. Рекомендации рецензента учитываются редакционной коллегией при принятии окончательного решения, но не являются безусловным основанием для опубликования либо отклонения статьи.

6.6 Доработка статьи

90. При наличии замечаний рецензента статья направляется автору для доработки.

91. Автор обязан представить доработанную редакцию статьи и (или) мотивированные пояснения по каждому замечанию рецензента в срок, установленный редакцией.

92. При необходимости доработанная статья может быть направлена на повторное рецензирование.

6.7 Принятие решения

93. Окончательное решение о принятии либо отклонении статьи принимается главным редактором или редакционной коллегией с учетом результатов рецензирования и требований настоящей Редакционной политики.

94. При наличии взаимоисключающих заключений редакция вправе:

- назначить дополнительное рецензирование;
- направить статью другому независимому специалисту;
- вынести вопрос на рассмотрение редакционной коллегии.

95. Решение редакции доводится до сведения автора посредством официального уведомления.

6.8 Хранение рецензий

96. Рецензии на научные статьи хранятся в редакции Журнала в порядке и сроки, установленные законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Журнала.

97. Редакция обеспечивает конфиденциальность сведений о личности рецензентов, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан.

98. По запросу уполномоченных государственных органов рецензии могут быть представлены в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

7 ПУБЛИКАЦИОННАЯ ЭТИКА

7.1 Общие положения

99. Публикационная этика представляет собой совокупность принципов, норм и правил, регулирующих права, обязанности и ответственность редакции, редакционной коллегии, рецензентов и авторов при подготовке, рассмотрении, рецензировании и опубликовании научных материалов.

100. Соблюдение требований публикационной этики является обязательным для всех участников редакционно-издательского процесса.

101. Редакция Журнала обеспечивает соблюдение принципов законности, научной добросовестности, объективности, независимости редакционных решений, уважения авторских прав, защиты интеллектуальной собственности и недопущения недобросовестных публикационных практик.

102. При рассмотрении вопросов публикационной этики редакция Журнала руководствуется законодательством Республики Казахстан, настоящей Редакционной политикой, а также международными рекомендациями Committee on Publication Ethics (COPE), World Association of Medical Editors (WAME) и International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) в части, не противоречащей законодательству Республики Казахстан.

7.2 Основные принципы публикационной этики

103. Публикационная деятельность Журнала основывается на следующих принципах:

- законность;
- научная объективность;
- академическая добросовестность;
- достоверность результатов научных исследований;
- независимость редакционных решений;
- конфиденциальность редакционного процесса;
- прозрачность редакционных процедур;
- соблюдение авторских и смежных прав;
- уважение интеллектуальной собственности;
- предупреждение конфликта интересов;
- недопустимость любых форм дискриминации;
- ответственность каждого участника редакционно-издательского процесса за соблюдение настоящей Редакционной политики.

7.3 Недобросовестные публикационные практики

104. В Журнале не допускаются:

- плагиат;
- самоплагиат;
- фабрикация результатов исследований;
- фальсификация научных данных;
- дублирующие публикации;
- одновременное представление одной и той же рукописи в несколько научных журналов;
- необоснованное включение либо исключение авторов;
- манипулирование цитированием;
- сокрытие конфликта интересов;
- иные действия, нарушающие принципы научной добросовестности.

105. При выявлении нарушений публикационной этики редакция проводит проверку представленных материалов и принимает решение в соответствии с настоящей Редакционной политикой.

7.4 Рассмотрение нарушений публикационной этики

106. Основанием для рассмотрения вопроса о нарушении публикационной этики являются:

- обращение автора;
- обращение рецензента;
- обращение читателя;
- обращение организации или учреждения;
- выявление нарушений редакцией.

107. При рассмотрении обращения редакция обеспечивает объективность, беспристрастность и соблюдение прав всех участников редакционного процесса.

108. По результатам рассмотрения могут быть приняты следующие решения:

- признать нарушение отсутствующим;
- направить статью автору для устранения выявленных недостатков;
- отклонить рукопись;
- отозвать опубликованную статью;
- опубликовать исправление либо официальное уведомление;
- принять иные меры, предусмотренные законодательством Республики Казахстан и настоящей Редакционной политикой.

7.5 Заключительные положения

109. Все участники редакционно-издательского процесса обязаны незамедлительно информировать редакцию о любых обстоятельствах, способных повлиять на объективность рассмотрения рукописи либо достоверность опубликованных научных результатов.

110. Несоблюдение требований публикационной этики может являться основанием для отказа в опубликовании статьи, отзыва публикации либо применения иных мер, предусмотренных настоящей Редакционной политикой и законодательством Республики Казахстан.

8 ПРАВА, ОБЯЗАННОСТИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ УЧАСТНИКОВ РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКОГО ПРОЦЕССА

8.1 Общие положения

111. Участниками редакционно-издательского процесса являются редакция Журнала, редакционная коллегия, главный редактор, ответственный секретарь, авторы, рецензенты и иные лица, принимающие участие в подготовке и опубликовании научных материалов.

112. Все участники редакционно-издательского процесса обязаны соблюдать требования законодательства Республики Казахстан, настоящей Редакционной политики, Правил для авторов и иных внутренних документов Журнала.

8.2 Права и обязанности редакции

113. Редакция Журнала имеет право:

- осуществлять предварительную экспертизу поступающих рукописей;
- направлять статьи на рецензирование;
- возвращать статьи авторам для доработки;
- отклонять статьи, не соответствующие требованиям настоящей Редакционной политики;
- вносить редакционные и технические правки, не изменяющие научного содержания статьи;
- принимать решения об опубликовании, отклонении, исправлении либо отзыве публикации в порядке, установленном настоящей Редакционной политикой.

114. Редакция Журнала обязана:

- обеспечивать объективное рассмотрение рукописей;
- соблюдать конфиденциальность редакционного процесса;
- не допускать дискриминации авторов по признакам гражданства, национальности, пола, языка, религии, должностного положения или ведомственной принадлежности;
- обеспечивать соблюдение публикационной этики;
- принимать меры по предупреждению недобросовестных публикационных практик;
- своевременно информировать авторов о результатах рассмотрения рукописей.

8.3 Права и обязанности авторов

115. Автор имеет право:

- получать информацию о ходе рассмотрения статьи;

- получать мотивированные замечания редакции и рецензентов;
- дорабатывать рукопись с учетом замечаний;
- отозвать статью до принятия решения о ее опубликовании;
- обжаловать решение редакции в порядке, установленном настоящей Редакционной политикой.

116. Автор обязан:

- представлять оригинальные результаты научных исследований;
- обеспечивать достоверность приведенных данных, фактов и выводов;
- соблюдать требования законодательства Республики Казахстан об авторском праве;
- правильно оформлять ссылки на использованные источники;
- своевременно устранять замечания редакции и рецензентов;
- уведомлять редакцию о наличии конфликта интересов;
- не направлять одну и ту же рукопись одновременно в несколько научных журналов.

117. Автор несет ответственность за:

- достоверность представленных результатов исследования;
- оригинальность научной статьи;
- соблюдение авторских и смежных прав;
- отсутствие плагиата, самоплагиата, фабрикации и фальсификации результатов исследования;
- соблюдение требований законодательства Республики Казахстан при подготовке публикации.

8.4 Права и обязанности рецензентов

118. Рецензент имеет право:

- отказаться от рецензирования при наличии конфликта интересов либо недостаточной компетенции по тематике статьи;
- запрашивать у редакции дополнительную информацию, необходимую для подготовки рецензии.

119. Рецензент обязан:

- объективно и беспристрастно оценивать научную статью;
- соблюдать конфиденциальность материалов;
- не использовать сведения, содержащиеся в рукописи, до ее опубликования;
- своевременно представить мотивированное заключение;
- информировать редакцию о выявленных нарушениях публикационной этики.

120. Рецензент несет ответственность за объективность, полноту и добросовестность подготовленного экспертного заключения.

8.5 Ответственность редакционной коллегии

121. Члены редакционной коллегии обязаны:

- соблюдать требования настоящей Редакционной политики;
- обеспечивать объективность принимаемых решений;
- соблюдать конфиденциальность информации, полученной в ходе редакционного процесса;
- принимать решения исключительно на основании научной ценности представленных материалов;
- не допускать влияния личной заинтересованности на принимаемые решения.

122. При выявлении конфликта интересов член редакционной коллегии обязан заявить самоотвод и не принимать участия в рассмотрении соответствующей рукописи.

8.6 Ответственность участников редакционно-издательского процесса

123. Нарушение требований настоящей Редакционной политики влечет применение мер, предусмотренных законодательством Республики Казахстан и внутренними документами Журнала.

124. В случае выявления нарушений публикационной этики редакция вправе:

- отказать в опубликовании статьи;
- прекратить рассмотрение рукописи;
- отозвать опубликованную статью;
- опубликовать исправление или официальное уведомление;
- уведомить автора и, при необходимости, его организацию о выявленных нарушениях в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

125. Все спорные вопросы, возникающие в процессе рассмотрения и опубликования научных материалов, разрешаются редакцией Журнала в соответствии с законодательством Республики Казахстан и настоящей Редакционной политикой.

9 КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ

9.1 Общие положения

126. Конфликт интересов представляет собой ситуацию, при которой личная заинтересованность, профессиональные, финансовые, служебные, научные либо иные отношения участников редакционно-издательского процесса могут повлиять или создать впечатление влияния на объективность рассмотрения, рецензирования, принятия решения о публикации либо опубликования научной статьи.

127. Редакция Журнала принимает необходимые меры по предупреждению, выявлению и урегулированию конфликта интересов на всех этапах редакционного процесса.

9.2 Конфликт интересов авторов

128. При направлении рукописи автор обязан сообщить редакции обо всех обстоятельствах, способных повлиять на объективность представленных результатов исследования, включая:

- источники финансирования исследования;
- участие заинтересованных организаций;
- наличие имущественной либо иной заинтересованности;
- иные обстоятельства, способные привести к возникновению конфликта интересов.

9.3 Конфликт интересов рецензентов

129. Рецензент обязан отказаться от проведения рецензирования, если:

- является соавтором представленной статьи;
- состоит с автором в служебной зависимости;
- имеет совместные научные проекты с автором;
- имеет личную заинтересованность в результатах рассмотрения статьи;
- имеются иные обстоятельства, препятствующие объективной экспертной оценке.

9.4 Конфликт интересов редакции

130. Главный редактор, члены редакционной коллегии и иные сотрудники редакции обязаны исключить влияние личной заинтересованности при принятии редакционных решений.

131. При возникновении конфликта интересов соответствующее лицо обязано сообщить об этом главному редактору и отказаться от участия в рассмотрении данной рукописи.

9.5 Урегулирование конфликта интересов

132. В случае выявления конфликта интересов редакция вправе:

- назначить другого рецензента;
- передать рассмотрение статьи другому члену редакционной коллегии;
- провести дополнительную экспертную оценку;
- принять иные меры, обеспечивающие объективность редакционного процесса.

133. Соккрытие сведений о конфликте интересов рассматривается как нарушение настоящей Редакционной политики и может являться основанием для отказа в опубликовании статьи либо отзыва опубликованной публикации.

10 ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НЕДОБРОСОВЕСТНЫМ ПУБЛИКАЦИОННЫМ ПРАКТИКАМ

10.1 Общие положения

134. Редакция Журнала придерживается принципов академической добросовестности и не допускает публикацию материалов, подготовленных с нарушением законодательства Республики Казахстан, норм научной этики и настоящей Редакционной политики.

135. Все поступающие рукописи проходят проверку на наличие неправомерных заимствований с использованием специализированных программных средств.

10.2 Недобросовестные публикационные практики

136. К нарушениям публикационной этики относятся:

- плагиат;
- самоплагиат;
- фабрикация результатов исследований;
- фальсификация научных данных;
- представление заведомо недостоверных сведений;
- дублирующая публикация;
- одновременное представление одной рукописи в несколько научных журналов;
- необоснованное включение либо исключение авторов;
- манипулирование цитированием;
- сокрытие конфликта интересов.

10.3 Меры редакции

137. При выявлении признаков недобросовестной публикационной практики редакция вправе:

- запросить у автора необходимые пояснения;
- назначить дополнительную экспертизу;
- отклонить рукопись;
- прекратить редакционное рассмотрение статьи;
- отозвать опубликованную статью;
- опубликовать исправление либо уведомление;
- принять иные меры в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

138. Решение принимается главным редактором либо редакционной коллегией после всестороннего рассмотрения обстоятельств дела с соблюдением права автора представить письменные объяснения.

10.4. В случае подтверждения факта нарушения публикационной этики редакция вправе отказать в опубликовании рукописи либо принять решение об отзыве ранее опубликованной статьи в порядке, установленном настоящей Редакционной политикой.

10.5. Информация о выявленных нарушениях рассматривается редакцией конфиденциально. Разглашение сведений допускается только в случаях, предусмотренных законодательством Республики Казахстан, либо при необходимости опубликования официального уведомления об исправлении или отзыве научной статьи.

10.6. Редакция обеспечивает объективное, беспристрастное и своевременное рассмотрение каждого случая предполагаемого нарушения публикационной этики независимо от должности, ученой степени, ученого звания, ведомственной принадлежности или иных обстоятельств, связанных с автором.

11 ПОЛИТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА

11.1 Общие положения

139. Настоящий раздел определяет порядок использования систем искусственного интеллекта при подготовке, рассмотрении и опубликовании научных материалов в Журнале.

140. Под искусственным интеллектом в настоящей Редакционной политике понимаются программные системы, использующие технологии машинного обучения, обработки естественного языка, генерации текста, изображений, программного кода и иных материалов.

141. Использование искусственного интеллекта не освобождает автора от ответственности за содержание научной статьи, достоверность представленных результатов исследования, соблюдение требований публикационной этики и законодательства Республики Казахстан.

11.2 Допустимое использование искусственного интеллекта

142. Автор вправе использовать системы искусственного интеллекта исключительно в качестве вспомогательного инструмента при подготовке научной статьи, в том числе для:

- проверки орфографии, грамматики и стиля изложения;
- перевода текста;
- форматирования рукописи;
- поиска общедоступной научной информации;
- технической обработки таблиц, графиков и иллюстраций;
- иных вспомогательных операций, не связанных с формированием научных выводов и результатов исследования.

11.3 Обязательное раскрытие информации

143. В случае использования искусственного интеллекта при подготовке рукописи автор обязан сообщить об этом редакции при направлении статьи.

144. В представляемой информации указываются:

- наименование использованной системы искусственного интеллекта;
- цель ее использования;
- объем выполненной с ее применением работы.

145. Сведения об использовании искусственного интеллекта могут быть опубликованы в составе статьи либо храниться в редакционных материалах по решению редакции.

11.4 Ответственность автора

146. Автор несет полную ответственность за содержание научной статьи независимо от использования искусственного интеллекта.

147. Автор подтверждает, что:

- проверил достоверность всех приведенных сведений;
- несет ответственность за корректность цитирования и библиографических ссылок;
- исключил наличие недостоверной, сфабрикованной либо сгенерированной без проверки информации;
- обеспечил соблюдение авторских и смежных прав.

148. Системы искусственного интеллекта не могут указываться в качестве автора или соавтора научной статьи, поскольку не обладают правоспособностью, не несут ответственности за содержание публикации и не могут принимать на себя обязательства, связанные с авторством.

11.5 Ограничения использования генеративного искусственного интеллекта

149. Не допускается использование генеративного искусственного интеллекта:

- для создания, изменения либо фальсификации результатов научного исследования;
- для генерации экспериментальных данных, выдаваемых за результаты фактически проведенного исследования;
- для изготовления изображений, графиков, схем либо иных материалов без указания факта их генерации, если это может ввести читателя в заблуждение;
- для подготовки рецензий на научные статьи от имени рецензента;
- для принятия редакционных решений о публикации либо отклонении рукописи.

150. Редакция вправе запросить у автора дополнительные сведения, подтверждающие самостоятельность выполнения исследования и достоверность представленных результатов.

151. Выявление использования искусственного интеллекта с нарушением требований настоящей Редакционной политики рассматривается как возможное нарушение публикационной этики и является основанием для проведения дополнительной проверки редакцией.

12 ИСПРАВЛЕНИЕ И ОТЗЫВ ОПУБЛИКОВАННЫХ НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ

12.1 Общие положения

152. Настоящий раздел устанавливает порядок внесения исправлений в опубликованные материалы, отзыва (ретракции) научных статей, публикации выражения обеспокоенности, опровержений и исправления метаданных в целях обеспечения достоверности научной информации и соблюдения принципов публикационной этики.

153. Редакция Журнала принимает меры по своевременному исправлению ошибок, способных повлиять на достоверность, полноту и объективность опубликованных результатов научных исследований.

12.2 Внесение исправлений в опубликованные материалы

154. В случае выявления ошибок, не влияющих на достоверность результатов исследования и основные выводы научной статьи, редакция публикует исправление. В зависимости от характера ошибки исправление может оформляться как исправление редакционной ошибки (Erratum) либо исправление авторской ошибки (Corrigendum).

155. Основанием для внесения исправлений могут являться:

- обращение автора;
- обращение читателя;
- обращение рецензента;
- решение редакции.

156. Исправление оформляется отдельным редакционным сообщением с указанием публикации, в которую внесены изменения.

12.3 Отзыв (ретракция) научной статьи

157. Ретракция применяется в случаях, когда опубликованная статья содержит существенные нарушения, делающие невозможным дальнейшее использование результатов исследования в научном обороте.

158. Основаниями для ретракции могут являться:

- выявление плагиата;
- фабрикация либо фальсификация результатов исследования;
- существенные ошибки, влияющие на достоверность выводов;
- дублирующая публикация;
- нарушение авторских прав;
- иные нарушения публикационной этики.

159. Решение о ретракции принимается главным редактором по согласованию с редакционной коллегией после рассмотрения всех представленных материалов и письменных объяснений автора (авторов).

160. При ретракции статья сохраняется в электронном архиве Журнала с обязательной отметкой «Отозвана (ретрагирована)» и публикацией соответствующего уведомления с указанием причин принятого решения.

12.4 Официальное уведомление редакции

161. В случае возникновения обоснованных сомнений в достоверности опубликованных результатов исследования либо при наличии сведений о возможном нарушении публикационной этики, требующих дополнительной проверки, редакция вправе опубликовать официальное уведомление редакции.

162. Официальное уведомление редакции информирует читателей о проведении дополнительной проверки опубликованной статьи и не является основанием для признания результатов исследования недостоверными либо для отзыва (ретракции) статьи.

163. После завершения проверки редакция принимает одно из следующих решений:

- оставить публикацию без изменений;
- опубликовать исправление;
- отозвать статью.

12.5 Исправление недостоверной информации

164. В случае опубликования недостоверной информации, способной ввести читателей в заблуждение, редакция вправе опубликовать официальное опровержение.

165. Опровержение публикуется в ближайшем выпуске Журнала либо размещается на официальном Интернет-ресурсе Журнала с обязательным указанием публикации, к которой оно относится.

12.6 Исправление метаданных публикации

166. При выявлении ошибок в фамилии, имени или отчестве автора, наименовании организации, названии статьи, аннотации, ключевых словах, библиографическом описании, идентификаторах либо иных сведениях, составляющих метаданные публикации, редакция обеспечивает их исправление без изменения научного содержания статьи.

167. Исправление метаданных осуществляется на основании обращения автора либо по инициативе редакции после проверки представленных сведений.

168. При внесении изменений редакция обеспечивает актуализацию информации в электронной версии статьи, на официальном Интернет-ресурсе Журнала и, при наличии технической возможности, в соответствующих информационных системах и базах данных.

12.7 Заключительные положения

169. Все решения, связанные с исправлением научной информации, принимаются с соблюдением принципов законности, объективности, публикационной этики, академической добросовестности и права автора представить свои объяснения.

170. Исправление публикаций не должно приводить к искажению первоначальных результатов исследования либо сокрытию информации о допущенных нарушениях.

13 АВТОРСКИЕ ПРАВА, ЛИЦЕНЗИРОВАНИЕ И ОТКРЫТЫЙ ДОСТУП

13.1 Общие положения

171. Редакция Журнала обеспечивает соблюдение законодательства Республики Казахстан в области авторского права и смежных прав, а также уважение интеллектуальной собственности при подготовке, рассмотрении и опубликовании научных материалов.

172. Авторские права на научную статью сохраняются за автором (авторами), если иное не предусмотрено законодательством Республики Казахстан либо письменным договором между автором и издателем.

173. Направляя рукопись в редакцию, автор подтверждает, что обладает необходимыми правами на использование всех материалов, включенных в научную статью, и несет ответственность за соблюдение авторских и смежных прав третьих лиц.

13.2 Лицензирование

174. Представляя рукопись в редакцию, автор предоставляет издателю неисключительное право на:

- научное и литературное редактирование статьи;
- воспроизведение и опубликование статьи в печатной и электронной формах;
- размещение статьи на официальном интернет-ресурсе Журнала;
- включение статьи в электронные библиотеки, информационные системы, библиографические и реферативные базы данных, а также иные информационные ресурсы в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

175. Передача неисключительного права осуществляется без перехода исключительного права к издателю, если иное не предусмотрено письменным соглашением сторон.

176. Использование опубликованных материалов третьими лицами допускается в порядке и на условиях, установленных законодательством Республики Казахстан об авторском праве и смежных правах.

13.3 Открытый доступ

177. Журнал придерживается принципа открытого доступа к опубликованным научным материалам в целях распространения научных знаний и обеспечения доступности результатов научных исследований.

178. Электронные версии опубликованных статей размещаются на официальном Интернет-ресурсе Журнала и (или) иных информационных ресурсах, определенных издателем.

179. Доступ к опубликованным научным статьям предоставляется пользователям без взимания платы, если иное не установлено законодательством Республики Казахстан либо условиями издателя.

13.4 Использование опубликованных материалов

180. Использование опубликованных материалов допускается при обязательном соблюдении авторских прав и указании полного библиографического описания публикации.

181. При цитировании материалов Журнала обязательно указываются фамилия автора (авторов), название статьи, наименование Журнала, год издания, номер выпуска и страницы публикации.

182. Не допускается использование опубликованных материалов способом, нарушающим законодательство Республики Казахстан об авторском праве и смежных правах.

13.5 Самоархивирование

183. Автор вправе размещать опубликованную научную статью либо ее авторскую версию в институциональном репозитории, на официальном интернет-ресурсе организации, в которой выполнено исследование, в персональном научном профиле или иных научных информационных ресурсах при условии обязательного указания библиографических сведений о первоначальной публикации в Журнале.

184. При самоархивировании автор обязан сохранить сведения о первоначальном опубликовании статьи и не вносить изменения, способные исказить содержание официально опубликованной редакции.

185. Самоархивирование осуществляется с соблюдением требований законодательства Республики Казахстан в области авторского права и смежных прав.

14 АРХИВИРОВАНИЕ И СОХРАННОСТЬ ПУБЛИКАЦИЙ

14.1 Общие положения

186. Журнал обеспечивает архивирование, сохранность и доступность опубликованных научных материалов в целях их долговременного хранения, защиты от утраты и обеспечения возможности последующего использования в научной и образовательной деятельности.

187. Архивирование публикаций осуществляется в соответствии с законодательством Республики Казахстан, настоящей Редакционной политикой и внутренними документами издателя.

14.2 Электронный архив

188. Все опубликованные материалы формируют электронный архив Журнала.

189. Электронный архив размещается на официальном Интернет-ресурсе Журнала и (или) иных информационных ресурсах, определенных издателем.

190. Электронный архив обеспечивает сохранение опубликованных научных статей, их библиографических описаний, аннотаций, ключевых слов и иных сведений, относящихся к публикации.

14.3 Резервное копирование

191. В целях предотвращения утраты опубликованных материалов редакция обеспечивает регулярное резервное копирование электронного архива.

192. Резервные копии создаются и хранятся в соответствии с внутренними требованиями издателя по обеспечению сохранности электронных информационных ресурсов.

14.4 Долговременное хранение публикаций

193. Опубликованные научные статьи подлежат долговременному хранению в электронном архиве Журнала.

194. Редакция принимает меры по обеспечению сохранности электронных публикаций, поддержанию их доступности и сохранению целостности библиографической информации.

195. В случае модернизации официального Интернет-ресурса Журнала либо изменения информационной системы редакция обеспечивает перенос электронного архива без утраты опубликованных материалов и сведений о них.

196. Удаление опубликованных научных статей из электронного архива допускается только в случаях, предусмотренных законодательством Республики Казахстан или настоящей Редакционной политикой, с обязательным сохранением сведений о причинах такого решения.

15 КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТЬ И ЗАЩИТА ИНФОРМАЦИИ

15.1 Общие положения

197. Редакция Журнала обеспечивает конфиденциальность сведений, полученных в процессе редакционно-издательской деятельности, и принимает меры по защите информации в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

198. Конфиденциальность распространяется на персональные данные участников редакционно-издательского процесса, материалы рукописей, рецензии, редакционные заключения и иную информацию, доступ к которой ограничен настоящей Редакционной политикой или законодательством Республики Казахстан.

15.2 Защита персональных данных

199. Обработка персональных данных авторов, рецензентов, членов редакционной коллегии и иных участников редакционно-издательского процесса осуществляется в соответствии с Законом Республики Казахстан «О персональных данных и их защите».

200. Персональные данные используются исключительно в целях организации редакционного процесса, научного рецензирования, опубликования научных материалов и выполнения иных функций, связанных с деятельностью Журнала.

201. Редакция принимает необходимые организационные и технические меры по защите персональных данных от неправомерного доступа, изменения, распространения, уничтожения либо иных незаконных действий.

202. При подготовке, рассмотрении и опубликовании научных материалов не допускается распространение сведений, составляющих государственные секреты, служебную информацию ограниченного распространения либо иной информации с ограниченным доступом, если иное не предусмотрено законодательством Республики Казахстан.

15.3 Конфиденциальность рукописей

203. Рукописи, представленные в редакцию, рассматриваются как конфиденциальные материалы до момента их официального опубликования либо принятия решения об отказе в публикации.

204. Доступ к рукописи предоставляется только лицам, непосредственно участвующим в редакционном процессе.

205. Редакция, рецензенты и иные участники редакционного процесса не вправе использовать сведения, содержащиеся в рукописи, в личных, служебных либо научных целях до ее официального опубликования без письменного согласия автора.

206. Конфиденциальность процедуры двустороннего анонимного рецензирования обеспечивается на всех этапах рассмотрения рукописи.

15.4 Конфиденциальность редакционной информации

207. Редакционная информация, включая сведения о ходе рассмотрения рукописи, результаты внутренней экспертизы, рецензии, служебную переписку и проекты редакционных решений, относится к информации ограниченного доступа и не подлежит разглашению, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан.

208. Рецензии, редакционные заключения и иные документы редакционного процесса предоставляются только лицам, имеющим соответствующие полномочия, либо государственным органам в случаях и порядке, предусмотренных законодательством Республики Казахстан.

209. Обязанность соблюдать конфиденциальность сохраняется и после завершения редакционного процесса независимо от принятого решения по рукописи.

16 ПОРЯДОК РАССМОТРЕНИЯ ОБРАЩЕНИЙ, ЖАЛОБ И АПЕЛЛЯЦИЙ

16.1 Общие положения

210. Настоящий раздел определяет порядок рассмотрения обращений, жалоб и апелляций, поступающих в редакцию Журнала по вопросам, связанным с редакционно-издательской деятельностью.

211. Рассмотрение обращений осуществляется на принципах законности, объективности, беспристрастности, конфиденциальности, соблюдения прав участников редакционно-издательского процесса и своевременного принятия решений.

16.2 Обращения авторов

212. Автор вправе обратиться в редакцию по вопросам, связанным с:

- приемом и регистрацией рукописи;
- ходом редакционного рассмотрения;
- результатами рецензирования;
- внесением исправлений в опубликованную статью;
- иными вопросами, относящимися к редакционно-издательскому процессу.

213. Обращения рассматриваются редакцией в пределах ее компетенции с предоставлением мотивированного ответа.

16.3 Жалобы

214. Жалоба может быть подана автором, рецензентом либо иным заинтересованным лицом в случае предполагаемого нарушения настоящей Редакционной политики, публикационной этики или порядка редакционного рассмотрения рукописи.

215. Жалоба подается в письменной или электронной форме с изложением обстоятельств и приложением подтверждающих материалов (при их наличии).

216. По результатам рассмотрения жалобы редакция принимает одно из следующих решений:

- признать жалобу обоснованной;
- признать жалобу необоснованной;
- назначить дополнительную проверку;
- принять иные меры в соответствии с настоящей Редакционной политикой.

16.4 Апелляции

217. Автор вправе обжаловать решение редакции об отказе в опубликовании статьи либо иное редакционное решение, если считает его необоснованным.

218. Апелляция подается в письменной форме с указанием оснований несогласия и приложением документов, подтверждающих доводы заявителя.

219. При рассмотрении апелляции редакция вправе:

- назначить дополнительное рецензирование;
- привлечь независимого специалиста;
- вынести вопрос на рассмотрение редакционной коллегии;
- оставить ранее принятое решение без изменения.

16.5 Сроки рассмотрения

220. Обращения, жалобы и апелляции рассматриваются редакцией в разумный срок, но, как правило, не позднее **30 календарных дней** со дня их регистрации.

221. При необходимости проведения дополнительной экспертизы либо получения дополнительных материалов срок рассмотрения может быть продлен, о чем заявитель уведомляется в установленном порядке.

16.6 Принятие решений

222. Решение по результатам рассмотрения обращения, жалобы либо апелляции принимается главным редактором или редакционной коллегией в пределах их компетенции.

223. Принятое решение оформляется в письменной форме и доводится до сведения заявителя.

224. Решение редакции, принятое по результатам рассмотрения обращения, жалобы или апелляции, является окончательным в рамках редакционного процесса и не ограничивает право заинтересованных лиц на защиту своих прав в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

17 ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

225. Настоящая Редакционная политика утверждается издателем научно-образовательного журнала Национального университета обороны Республики Казахстан и вводится в действие со дня ее утверждения, если иной срок не установлен соответствующим решением.

226. Изменения и дополнения в настоящую Редакционную политику вносятся по решению издателя на основании предложений главного редактора, редакционной коллегии либо в связи с изменением законодательства Республики Казахстан, требований уполномоченного государственного органа в области науки и высшего образования, а также в целях совершенствования редакционно-издательской деятельности Журнала.

227. При внесении изменений в настоящую Редакционную политику обеспечивается сохранение принципов законности, научной объективности, академической добросовестности, публикационной этики, независимости редакционных решений и соблюдения прав участников редакционно-издательского процесса.

228. Действующая редакция настоящей Редакционной политики подлежит обязательному размещению на официальном Интернет-ресурсе

Журнала и является общедоступной для авторов, рецензентов, членов редакционной коллегии и иных заинтересованных лиц.

229. Во всех случаях, не урегулированных настоящей Редакционной политикой, редакция Журнала руководствуется законодательством Республики Казахстан, Положением о Журнале, Правилами для авторов и иными внутренними документами издателя.

230. Соблюдение требований настоящей Редакционной политики является обязательным для всех участников редакционно-издательского процесса.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1 Конституция Республики Казахстан: принята на республиканском референдуме 30 августа 1995 года (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: https://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_ (дата обращения: 09.07.2026).

2 О масс-медиа: Закон Республики Казахстан от 19 июня 2024 года № 93-VIII ЗРК (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2400000093> (дата обращения: 09.07.2026).

3 Об авторском праве и смежных правах: Закон Республики Казахстан от 10 июня 1996 года № 6-I (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

4 О персональных данных и их защите: Закон Республики Казахстан от 21 мая 2013 года № 94-V (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

5 О государственных секретах: Закон Республики Казахстан от 15 марта 1999 года № 349-I (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

6 О науке и технологической политике: Закон Республики Казахстан (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

7 Об утверждении Требований к научным изданиям для включения их в Перечень изданий, рекомендуемых для публикации результатов научной деятельности: приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 января 2016 года № 20 (с изменениями и дополнениями). – Текст: электронный // Информационно-правовая система «Әділет». – URL: <https://adilet.zan.kz> (дата обращения: 09.07.2026).

8 Committee on Publication Ethics (COPE). Core Practices. – Текст: электронный. – URL: <https://publicationethics.org/core-practices> (дата обращения: 09.07.2026).

9 Committee on Publication Ethics (COPE). Retraction Guidelines. – Текст: электронный. – URL: <https://publicationethics.org/retraction-guidelines> (дата обращения: 09.07.2026).

10 International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals. – Текст: электронный. – URL: <https://www.icmje.org/recommendations/> (дата обращения: 09.07.2026).

11 World Association of Medical Editors (WAME). Publication Ethics Policies for Medical Journals. – Текст: электронный. – URL: <https://wame.org> (дата обращения: 09.07.2026).

12 UNESCO. Recommendation on Open Science. – Paris: UNESCO, 2021.

13 ISO 690:2021. Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations to information resources. – 4th ed. – Geneva: International Organization for Standardization (ISO), 2021. – 160 p.

14 Положение о научно-образовательном журнале Национального университета обороны Республики Казахстан. «Хабаршысы-Вестник». – Астана: Министерство обороны Республики Казахстан, 2026. – 15 с.